Abt. 15
148

Copiæ privilegiorum
mrij Epcis
[con]firmatorum per Carolum 5tum Imperatorem
sub Abbate Monreal

148 15 Ex

N° 20

15, 148

148

Archives nationales de Luxembourg (ANLux), SHL-Abt15-0148

PUBLIC DOMAIN

Index habetur lib. altero sub Abbe Richardo

Michæl Franc. Jos.
MÜLLER.
Trevir.

t ſcm
ſcđ ad
ades. Ec
am ego uo
a facie aqu
oīs ad me.
detur malum
tatores tre: quia ecce ego
cabo oīs nationes reg

Ex repositorio Michaëlis Francisci Josephi Müller, Curiae trevirensis consiliarii 1814.

No. 17.

Michæl Franc. Jos.
MÜLLER.
Trevir.

II

Copie privilegiorum closters s.
Willibrordi Epternacen:

21 mars 1524.

Carolus Quintus divina favente clementia
electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Rex Ger=
maniae. Castellae. Arragoniae. Legionis. utriusque Siciliae. Hierusa=
lem. Ungariae. Dalmatiae. Croatiae. Navarrae. Granatae. Toleti
Valentiae, Galliciae, Maioricarum. Hispalis, Sardiniae. Cordubae. Cor=
sicae, Murciae, Giennis, Algarbiae. Algezirae. Gibraltaris. In=
sularum, Canariae. Valearum et Indiarum, ac terre firme. Maris
oceani etc. Archidux Austriae. dux Burgundiae. Lothoringiae,
Brabantiae, Styriae. Carinthiae, Carniolae. Limburgiae. Luxemburgiae,
Geldriae. Callabriae. Athenarum. Neopatriae. Wirtembergae etc.
Comes Habspurgi. Flandriae. Tyrolis. Goritiae. Barchinonae. Arthe=
sii. Burgundiae etc. Comes palatinus. Hannoniae. Hollandiae. Ze=
landiae. Ferreti. Kiburgi. Namurci, Rossilionis Ceritaniae et Zut=
phaniae. Landgravius Alsatiae. Marchio sacri Romani Imperii. Sup=
Anasum et Burgoviae. Oristani. Gotiani. Princeps Sueviae. Cat=
haloniae, Asturiae etc. Dominus Phrisiae. Marchiae, Sclavonicae. Portus Na=
onis, Biscaiae, Molinae Salinarum Tripolis et Mechliniae etc. Notum
facimus universis. Quemadmodum cunctis nobis ac sacri Romani
Imperii fidelibus Cesareo nostro officio ac benignitate adesse studemus,
Ita etiam singulari quadam animi propensione dediti sumus, ut
Monasteriorum (ut quorum pia in deum religione cultusque divini
exacta observantia compertum est) utilitati et commoda promoveamus.
Unde cum nobis nuper Honorabilis ac religiosi devoti nobis dilecti
Ruperti de Moncall Abbatis Monasterii sancti Clementis et
Wyllibrordi in Imperiali oppidulo nostro Echternach, humilliter sup=
plicatum sit, quatenus omnes et singulas literas privilegio=
rum. libertatum, donationum, confirmationum. Immunitatum Iurium
ac feudorum, munitionum. oppidorum, Villarum, terrarum, flumi=
num. aquarum, piscationum, Dominiorum. Iurisdictionum. Consuetudi=
num, honorum et observantiarum, Predecessoribus suis et ipsi Monaste=

ris, a felicis memorie divis Imperatoribus ac Regibus antecesso-
ribus nostris concessorum. Et postmodum literas divi Maximilia-
ni quondam avi nostri quibus omnia predicta privilegia ac muni-
menta inserta vidimus, confirmata sunt, de nostre benignita-
tis solita clementia approbare, ratificare, innovare et confirmare dig-
naremur, Que quidem dicti avi nostri confirmationis litere, cum
predicte ostense et exhibite erant tenore sequuntur.

2 April 1512.

In nomine sancte et individue trinitatis amen
Maximilianus divina favente clementia Electus Ro-
manorum Imperator semper Augustus, ac Germanie, Hunga-
rie, Dalmatie, Croatie etc. Rex. Archidux Austrie, dux Bur-
gundie, Lotharingie, Brabantie, Stirie, Carinthie, Carniole, Lim-
burgie, Lutzemburgie, Gheldrie, Landgravius Alsatie, princeps
et Comes Burgundie, Flandrie, Tyrolis, Goritie, Hollandie,
Zeelandie, et super Anasum et Burgovie, Dux Zutphanie,
Phirret, Marchio Sclavonie, Portus Naonis et Salinarum do-
minus etc. Recognoscimus et tenore presentium profitemur,
Cum inter ceteras curas quibus ex Imperialis dignitatis officio sacri
fidelium subditorum commodis et utilitatibus consulamus. Illorum tu-
tori et dignitati diligentius attendendum censemus, quorum mo-
rum integritas et vite sanctimonia singulare prebet exemplum
Attendentes igitur Monasterii sancti Clementis Wyllibrordi in
Imperiali nostro opidulo Epternacensi constructionem et dotationem
a predecessoribus nostris Romanorum Imperatoribus institutam esse,
presertim illius Monasterii exacte vite professione observantiam
et devotionem dignam iudicamus, ut quod per illos bono zelo
ceptum extitit, per nos fideliter consequatur, quo et divinus cultus
amplietur et augeatur et sanctis quorum corpora ibi quiescunt, ma-
ior indies honor exhibeatur, Hoc quoque eo magis fieri arbitra-
mur, si abbas et religiosi ipsi in bona quiete et tranquillitate

a nobis tamquam Romanorum Imperatore, cuius protectioni et
salvagardie immediate subiacent, vivant et foveantur,
Accedens itaque ad nostre celsitudinis presentiam honorabilis devotus
noster Valerius Serpetius abbas prefati cenobii sancti Clemen-
tis Wyllibrordi nobis obtulit literas privilegiorum, concessionum, li-
bertatum, donationum, confirmationum, immunitatum, iurium,
feudorum, munitionum, oppidorum, villarum, terrarum, fluminum, ripa-
rum, piscationum, dominiorum, iurisdictionum, consuetudinum,
honorum et observantiarum, predecessoribus suis et ipsi Mona-
sterio concessorum et concessarum, Quarum tenores de verbo ad
verbum sequuntur.

a. 752.
N:1

In nomine sancte et individue trinitatis.

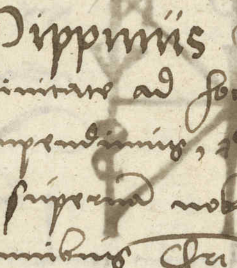

Pippinus Illuster vir Rex Francorum. Cum propitia di-
vinitate ad hoc intendimus ut sanctis locis aliquid muneris
impendimus, et Regalis munificentie commendamus largitate,
et supernam nobis conciliamus pietatem, proinde notificamus
omnibus Christi nostrisque fidelibus et locum in Regno nostro
Epternaca vocatum, ubi sanctissimus vir patrinus dilectus seu
spiritualis pater noster Wyllibrordus cognomento Clemens
nuper temporibus Pippini avi nostri et patris nostri Caroli Mar-
telli datis sibi ab eis et ab aliis Illustribus viris prediis
Monasterium construxit, quod collatis in eo quas a Roma detu-
lit sanctorum reliquiis in honore sancte Trinitatis et beatorum
Apostolorum Petri et Pauli dedicavit, Ibi quoque cum Monachis
et ipse Monachus conversatus, omnique sanctitate plenam vitam ducens,
plenus virtutibus et insignis miraculis ante hos annos in pace
quievit, et ibidem sepultus, quantum apud Deum meritis valeat
signis quotidie evidentibus innotescit, Ad hunc itaque sacratum
locum consilio serenissimi viri Bonifatii Archiepiscopi et petitione

[illegible]

Adalberti abbatis eiusdem loci viri venerabilis. Ecclesiam que est in Crovia, cum omnibus rebus ad se pertinentibus, sive in vineis, sive in ceteris terrarum possessionibus, totamque decimam partem salis que dicitur Conrella, sive cultam sive incultam, Necnon decimam quod de nostro fisco venerit rata concessione tradimus et condonamus. Et in perpetuam possessionem fratrum ibi deo famulantium delegamus. Placuit etiam nobis iuxta instituta maiorum nostrorum eidem ecclesie Efternacensi theloneum in omni regno nostro indulgere et relaxare quatenus inibi deo famulantes pro nostra successorumque nostrorum salute iugiter deo delectet supplicare. Et ut hec traditio nostra Regali auctoritate firmata inconvulsa permaneat. hanc traditionem manu propria subter firmavimus et sigilli nostri impressione fideliter sigillavimus,

Signum domini Pippini re- 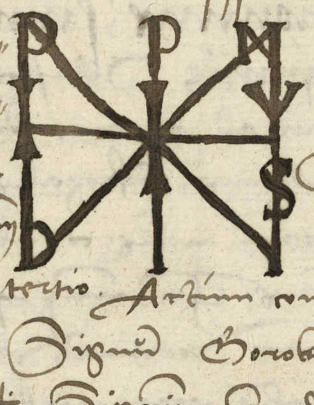 gis gloriosissimi
Bonefacius Archican- cellarius recognovi,
Datum iij Non. Maij. Anno Incarnationis
752 domini DCC lij Indictione quinta. Anno vero
domini Pippini Regis tertio. Actum compendio palatio In dei nomine feliciter Amen. Signum Gorobaldi epi. + Signum Hemarci epi. + Signum Cradbaldi presbiteri + Signum Edvini Illustris viri + Signum Adbaldi +

5 Kal. nov. 895.

N:2

In nomine sancte et individue trinitatis.

Zuentibuldus divina annuente clementia Rex. Multimodis cogitare nobis necesse est de eterne beatique vite remuneratione, quia ut Dominus in Evangelio ait Dies Domini sicut fur ita in nocte veniet. Et iterum. Qua hora non putatis filius hominis veniet. Quapropter nos paratos esse oportet, ut quandocumque venerit, paratos nos esse reperiat. Idcirco noverint omnes tam futuri quam presentes nostri fideles, quia dilectus Archiepiscopus, sed et sedulus Cancellarius noster Ratbodus nostram deprecatus est celsitudinem quatenus fratribus beato Wyllibrordo servientibus quod ab antecessoribus nostris ad eorum providendam habuerunt concederemus, Nos vero eius petitioni velut in omnibus libentissime consentientes antedictis fratribus de Monasterio beati Wyllibrordi.

Fratres 40 quod dicitur Efternaca, numero quadraginta tales res quales adhuc habent ad illorum victum concedimus atque donamus. quarum locorum nomina hec sunt. Steinheym. Carastara. Oppilendorff. Birlendorff. Arenza. Magirila. Gladebach. Ufftichina. Et ad Crovviam Ecclesiam cum vineis que sunt sita in pago Ratachgewe in Comitatu Stephani Comitis, que faciunt Hobas nonaginta septem et dimidiam inter Ingenuiles et serviles. Et hec omnia eis cum appendiciis omnibus idest Ecclesijs, vineis, et mancipijs utriusque sexus. Agris cultis et incultis. pratis pascuis, silvis, aquis, aquarumque decursibus, molendinis, exitibus et regressibus, viis et invijs. Cum omnibus ad iam dicta loca pertinentibus. Quapropter hoc auctoritatis preceptum eis conscribi iussimus, per quod precipimus, ut antedicta concessionis firmatio inconvulsa stabilisque permaneat. Et nullus unquam ipsius Ecclesie dominator existat qui hec ab illorum fratrum potestate demere audeat quatenus pro nobis et pro omnibus

quibus debitores esse videmur fideliter intercessores ad Deum semper
existant. Et ut hoc firmior habeatur et inconvulsibilior manu
propria subtus roborantes eam firmavimus anuli nostri impres-
sione diligenter iussimus insigniri.
Signum domini Re- gis gloriosissimi
Zuentiboldi. Wido per Notarius ad
vicem Ratpot Archicancellarii recognovit. Data v. Kal. No-
vembris. Anno Incarnationis Domini DCCC XCV Indictione
895. XIIII Regnante Zuentiboldo Serenissimo Rege. Anno pri-
mo. Actum in urbe Treveri. In Dei nomine feliciter Amen.

In nomine sanctae et individuae trinitatis
a. 974. Ind. secunda. Otto divina favente clementia Imperator Augustus.
Imperio nostro pace amplificato gratiae Dei minime recompensare
n:3 nos credimus si cultum eius et servitium pluribus in locis collapsum
ad pristinum religionis renovare studeamus statum. Unde cogno-
scimus Monasterium esse in regno nostro in quo beatus Wylbrordus
Archiepiscopus requiescit, quod ipse a piissimo rege Pippino datis praediis
construxerat. Et quod ipse princeps et filius eius Carolus scriptis
privilegiis sub potestate succedentium Regum manere firmaverunt,
Hoc itaque pravitate cuiusdam Carlomanni invasoris sic fuerat
destructum, ut Monachi inde expulsi et canonici sint intromissi.
Hortatu igitur venerandi Comitis Sigifridi fidelis nostri in eo-
dem Monasterio monachicae vitae religionem innovare decrevi-
mus praeficientes ei venerabilem virum Raventgerum Abbatem
qui monachis in Regulari proposito praesit et prosit. Addi-
dimus etiam nostrae auctoritatis privilegium, per quod firmiter
decernimus ut ipse locus sicut sub antecessorum nostrorum man-
serit, ita sub nostra et successorum nostrorum persistat defensione.
Nullusque ei aliquam violentiam vel subreptionem possessionum

ad Monachorum stipendia pertinentium inferre praesumat, eidemque
insuper electionem fratribus eligendi Abbatem quemcumque
religiosae vitae congruum sibi invenire valuerint. Et ut hoc
nostrae largitatis concessio pleniorem in Dei nomine obtineat
firmitatem, hoc idem praeceptum propria
manu firmavimus et sigilli nostri impressione
assignari iussimus. Signum domini Ottonis magni
et invicti Imperatoris Augusti. Willigisus Cancellarius
ad vicem Rodberti Archicapellani recognovi. Data Idus
874. Martii. Anno dominicae Incarnationis DCCC LXXIIII Indicti-
one secunda. Anno vero regni domini domini Ottonis XXIIII. Im-
perii vero XII. Actum Magadaburch.

In nomine sanctae et individuae trinitatis.
Idus Martii 974. Otto Imperator Augustus. Credentes animae nostrae pro-
desse saluti si cultui per nos fuerit amplificandum servitium
n:4 Dei, sperantesque regni nostri Diuturnius fore stabilimentum
Ecclesiis ipsis ut possent consistere dare supplementum. Cenobiorum
provisores non despicimus de hoc ei supplicantes. Imprimis
volumus ut tam praesentibus quam et subsequentibus omnibus sit notum,
quod Provisores Monachorum de Epternaco fidelis nostri Abbatis
Ravangeri quem nobiliter illic praefecimus constitutis precibus quod-
dam petitionem eius concessimus praedium quod nominatur Erkkenelt
quod quondam Richarius Comes in beneficium noscitur habuisse. Vine-
ae etiam quae sunt in Villa quae dicitur Lemanacha quidem
praedicto Monasterio ex contraditione quorundam ablata ob remedium
animae nostrae successorumque nostrorum Monachorum proveniente Deo nostro
servientium sunt restitutae. Qui scilicet munificentia nostra restitutio-
nem praedictis Monachis ab omnibus amicis vel inimicis recta ex-

dam, hanc chartam conscribi iussimus, et si qui sunt contradictores pro defensione ostendi. Et ut omnes qui hanc sunt lecturi vel audituri sciant non esse per Monachos sponte confictam, sed a nobis datam. eam propria manu firmavimus et sigilli nostri impressione assignari iussimus. Signum domini Ottonis magni et invicti Imperatoris Augusti. Wylligisus Cancellarius ad vicem Rotberti Archicapellani recognovi. Data Idus Marcij. Anno dominice Incarnationis DCCCLXXIIII Indictione secunda. Anno vero Regni domini Ottonis XXXIII Imperij autem XI. Actum in Ragadaburgh

Kal. Junii 980.

N:5

In nomine domini dei et salvatoris nostri Jesu Christi. Otto divina ordinante providentia Imperator Augustus. Quoniam in fundando vel renovando Ecclesias dei per antecessorum nostrorum Regum scilicet vel Imperatorum tempora regnorum nostrorum amplificata est Imperialis cura. nostra quoque industria delectione dei provocatam. nostro fidelium nostrorum suggestionibus incitata oportet pro amplificanda Imperij nostri pace curis similibus invigilare studijs. Fidelium itaque nostrorum comperimus relatione Monasterium esse in regno nostro Epternacus dictum in quo beatus requiescit Wyllibrordus Archiepiscopus quod ipse venerabilis a fundamentis construxit. datis sibi a piissimo Rege Pippino predijs. Hoc etiam ab ipso Principe filioque eius Karolo. nostro Chludowico Imperatoribus scriptis privilegijs sub mundiburdio et defensione succedentium Regum vel Imperatorum deliberatum est mansurum ac Monachicum ordinem secundum regulam sancti Benedicti ab inhabitantibus ibi perpetualiter conservandum. Quod pravitate cuiusdam Karlomanni invasoris et sequentium occurrentis violatum est. monastice videlicet vite norma destructa, ut clericis secularibus commissis, sed nostrum a domno et genitore nostro bone memorie

Ottone serenissimo Augusto instinctu illustris viri Sygifridi Comitis secundum decreta superiorum Imperatorum in pristinum statum est reparatum constituto ibidem Abbate Ravangero nomine, qui adiens serenitatem culminis nostri obtulit nobis privilegium prefati genitoris nostri. obsecrans ut sevenitatis gratia paterne auctoritati nostram quoque superadderemus auctoritatem Cuius precibus ob amorem dei et reverentiam ipsius loci libenter assensum prebuimus atque hoc nostre Regalitatis preceptum erga ipsum Monasterium fieri iussimus, per quod nunc Imperiali nostro decreto et auctoritate decernimus atque iubemus. ut iuxta precedentium decreta Regum vel Imperatorum ob amorem dei tranquillitatisque fratrum ibidem sub regula sancti Benedicti consistentium, ab omnibus rebus ad se iuste aspicientibus vel pertinentibus sub plenissima defensione nostra ac mundiburdio nostro sint atque successorum nostrorum. Ea conditione ut monastice conversationis ordo ibidem iugiter conservetur, nullusque eis aliquam violentiam vel subreptionem possessionum ad Monachorum stipendia pertinentium inferre presumat. Et ut melius eos delectet pro nostra incolumitate deum exorare, concedimus Monachis electionem liberam substituendi sibi semper abbatem quemcumque religiose vite congruum sibi invenire valuerit. Hanc itaque auctoritatem ut pleniorem in dei nomine obtineant vigorem. et a fidelibus sancte dei Ecclesie et nostris verius credatur et diligentius conservetur, manu propria subter firmavimus, et anuli nostri impressione signari iussimus.

Signum domni Ottonis magni et invictissimi Imperatoris Augusti

Hildeboldus Episcopus et Cancellarius ad vicem Wylligisi archicapellani recognovi. Data Kl. Junij. Anno dominice Incarnationis DCCCLXXX

880 Indictione VIII. Anno vero Regni secundi Ottonis XIX Imperij

ann. xiij Actum Aquisgrani In dei nomine feliciter amen

tert. non. April. 992.

N:o 6

In nomine sctę et individuę Trinitatis
Otto divina favente clementia Rex. Si Regia dignitas
pro divino amore aliquid Ecclesiarum utilitatibus confert id ad
statum presentis vitę et eternę beatitudinis premium liquido sibi
profuturum credit. Quapropter omnium fidelium nostrorum presentium scilicet atque
futurorum pateat industrię, qualiter nos ob interventum fidelis nostri
Sigifridi Comitis Ravangero Epternacensis ecclie venerabili
Abbati concessimus ut in eodem loco Epternaco faciat monetam
in qua nummi probabiles fiant in aliis locis Regię potestati subditis
percutiantur ad usum ecclie suę et Monachorum Deo sanctoque Willi-
brordo confessori, die noctuque ibi servientium. Et ut eadem moneta de-
inceps sub perpetuo Iure Ecclie subjaceat, et Abbatis adhuc in carne
viventis. successorumque illius sive beneficiario ibi consistat, nullaque
persona magna sive parva, Clericalis aut laicalis super ea deinceps
aliquam potestatem habeat nisi predictus Ravangerus abbas. suique succes-
sores et Monachi Deo ibi et sancto Wyllibrordo servituri ad Ecclie orna-
mentum et prebende suę augmentum. Ea videlicet ratione, ut eos pro nostra
salute, et pro remedio animarum beatę memorie avi nostri Ottonis
et eius equivoci genitoris nostri Imperatorum Augustorum, ac pro geni-
trice nostra Theophanu Imperatrice Augusta. omniumque fidelium defunctorum
Deum amplius deberet exorare. Et ut hec nostrę concessionis auctoritas
presenti ac futuro tempore firma consistat. hoc nostrę dominationis preceptum
inde conscriptum sigilli nostri impressione signari iussimus manuque
propria ut infra videtur corroboravimus.

Signum domini Ottonis gloriosissimi Regis.
Hildebaldus Eps et Cancel-larius vice Willegisi
Archiepi recognovi. Data iij Non. Aprilis Anno dominice Incar-
nationis DCCCCXCII Indictione V. Anno autem tertii Ottonis reg-
nantis nono Actum Aquisgrani feliciter.

892.

Idus Maji 993.

N:o 7

In nomine sctę et individuę Trinitatis
Otto divina favente clementia Rex. Omnibus nostris
fidelibus presentibus scilicet et futuris pateat, quemadmodum nos ob
petitionem et interventum fidelis nostri Sigifridi Comitis, et pro
remedio animarum parentum meorum beatę memorie avi mei Ot-
tonis. et eius equivoci genitoris mei Imperatorum videlicet Au-
gustorum ac etiam meę genitricis Theophanu Imperatricis Au-
gustę. atque pro mea salute. et regni mei stabilitate. omnes Ecclias
in hoc regno meo pertinentes ad Ecclesiam sancti Wyllibrordi
confessoris Christi in loco Efternacus vocato constructam. sive per Regiam
dominationem in beneficium concessas seu per aliquam precariam sive
receptionem iniuste pro beneficiis factam habitas. hac nova nostrę
auctoritatis Regię donatione. in ius eiusdem Ecclie et Monachorum
Deo sanctoque Wyllibrordo die noctuque servientium in eodem loco red-
dimus et ad integrum sub potestate Ravangeri abbatis qui modo
eidem Ecclie preesse dicitur successorumque illius et Monachorum presentium
ac futurorum perpetualiter tenendas atque regendas hac nostra
Regali preceptione illuc cum omnibus appendiciis earundem Ecclesia-
rum confirmamus. Ea videlicet ratione ut nullus deinceps Comes.
vel alia quelibet persona magna sive parva easdem Ecclias in quaque
provincia vel regione sint sitę sibi prefati aliquomodo usurpare pre-
sumat. sine licentia consensu seu comprobatione adhuc in carne
viventis Abbatis sive successorum illius, si Regię gratię velit parti-
ceps existere. Et ut hec nostrę donationis et confirmationis integritas
deinceps inconvulsa permaneat, hoc nostrę dominationis preceptum inde
conscriptum sigilli nostri impressione signari iussimus. manuque
propria ut infra videtur corroboravimus

Signum domini Ottonis gloriosissimi regis
Hildebaldus Eps et Can-cellarius vice Willigisi

archiepiscopi Coloniensis. Data Idus Maii Anno dominice Incarnationis DCCC. XCIII Indictione VI. Anno autem tertii Ottonis reg-nantis decimo Actum Ulmis(?) feliciter Amen.

2 Idus 8bris 997

N=8

In nomine sancte et individue Trinitatis

Otto divina favente clementia Romanorum Imperator augustus. Si fidelium nostrorum petitionibus quorumlibet obsecranda-tes nostri favorem scilicet accipiunt necessitudini subrogantes quos speci-alius ac devotius in divino cultu sollicitos ac promptos perspe-ximus, ut apostolica monet sententia fidei nos instituens. Dum tempus habemus operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei. Ideo notum omnibus presentibus et futuris fidelibus nostris fieri volu-mus, qualiter postulationi clari illustrissimi Abbatis Ravangeri de Monasterio sancti Clementis Wyllibrordi quod situm est in Efternaco annuentes sive eiusdem loci congregationi pro eius posteritatisque Monachis concessimus locum habitationis integrum scilicet Curtile apud sedem Aquis-grani palatii nostri in loco qui dicitur Buddinga, ut ipsi cenobite Epternacenses sanctique Clementis Wyllibrordi inseparabiliter ser-vientes habeant teneant et possideant. Ea in ratione ut annis singulis in exercitio domini Imperatoris Augusti hora constituta ii persolvantur annui. Concessimus etiam eisdem fratribus quoddam predium olim ab eis per vim abstractum annos permultos in pago Bibragiensi(?) quod dicitur Berge. Et in alio loco notissimo qui vocatur Wedrigse(?). Ut in eis corporis supradicte congregationis inceptum levetur, quod multos videlicet per annos ab anniis secularium hominum rapina lacerabatur. Petiit etiam nos Comes Sigefridus supradicti Monasterii advo-catus, sibi licuisse locum quendam nominatum Mondershinga(?) in pa-go Wanariensi de accepto beneficio Regalis donationis Monachis eisdem adscribendo subiici. Quod ut peragere imperi-ali auctoritate fecimus decrevimus. Et ut hec auctoritas futuris temporibus inconvulsa permaneat non solum scribere iussimus

sed etiam sigilli nostri impressione subtus eam signavimus

N. Legatia(?) 997.

Signum domini Ottonis [monogram] tertii Romanorum Impe-ratoris augusti. Hilde-baldus Eps et Cancella-rius ad vicem Willi-gisi Archicancellarii recognovi. Data ii Idus Octobris. Anno dominice

897.

Incarnationis DCCCXCVII Indictione XI Anno autem tertii Ottonis Regnantis XIIII. Imperii vero secundo Actum in Aquisgranensi palatio feliciter Amen.

2 Kal. Junii 1005.

N=9

In nomine sancte et individue trinitatis

Henricus divina favente clementia Rex. Cum in fun-dando vel renovando Ecclesias dei per antecessorum nostrorum Regum scilicet vel Imperatorum tempora cognovimus amplificata et Regalia iura, nostram quoque industriam dilectori dei pronotatam nec non fidelium nostrorum suasionibus incitata oportet pro ampli-ficando Regali nostra parte iure similibus invigilare studiis. Fidelium itaque nostrorum compertimus relatione Monasterium et in Regno nostro Efternacis dictum in quo beatus requiescit Wyllibrordus archiepiscopus quod ipse venerabilis a fundamentis construxit. datis sibi a piissimo rege Pippino prediis. Hoc etiam ab ipso Principe filioque eius Carolo. nec non Chludovico Imperatoribus scriptis privile-giis sub mundiburdio et defensione succedentium Regum vel Impe-ratorum deliberatum est mansisse, ac monachorum ordine secundum regulam sancti Benedicti ab inhabitantibus ibi perpetualiter con-servandum. Quod pravitate cuiusdam Karlomanni minoris et sequentium(?) episcoporum(?) violatum est. Monasterio vero vite nor-ma destructa, et clericis secularibus intromissis. Sed tandem a domino bone memorie Ottone magno serenissimo Augusto instinctu illustris viri Sigefridi Comitis. secundum decreta supradictorum Imperatorum in priorem statum est reparatum. constituto ibidem

Abbati Ramwoldo nomine. Qui adiens serenitatem culminis nostri obtulit nobis privilegium prefati magni Ottonis Augusti. obsecrans ut renovationis gratia Imperiali auctoritate nostram quoque superadderemus auctoritatem. Cuius precibus ob amorem dei et reverentiam ipsius libenter assensum prebuimus. atque hoc nostre Regalitatis preceptum erga ipsum Monasterium fieri iussimus, per quod nunc Regali nostro decreto et auctoritate decernimus atque iubemus. ut iuxta precedentium decreta Regum vel Imperatorum ob amorem dei. tranquillitatemque fratrum ibidem sub regula sancti benedicti consistentium. cum omnibus ad se iuste aspicientibus vel pertinentibus. sub plenissima defensione nostra et mundiburdio nostro sint atque successorum nostrorum. Ea conditione ut monastice conversationis ordo ibidem iugiter conservetur. Nullusque eis aliquam violentiam vel subreptionem possessionum ad Monachorum stipendia pertinentium inferre presumat. Et ut melius eos delectet pro nostra incolumitate deum exorare, Concedimus Monachis electionis liberam substituendi ex semetipsis Abbatem equo regis consensu. quemcunque religiose vite congruum sibi invenire valuerint. Hanc vero auctoritatem ut pleniorem in dei nomine obtineat vigorem. et a fidelibus sancte dei Ecclesie et nostris verius credatur et diligentius conservetur. manu propria subter firmavimus. et sigilli nostri impressione signari iussimus.

Signum domini Henrici Regis invictissimi

Heino Cancellarius vice Willigisi archicapellani recognovi

Data ii Idus Junii Indictione ii Anno dominice Incarnationis

1005 M. V. Anno vero domini Henrici secundi regnantis tercio

Actum in dei nomine Daierdo feliciter Amen

In nomine sancte et individue Trinitatis

14 Kal. Julii 1023. Henricus divina favente clementia Romanorum Imperator Augustus. Noverit omnium Christi nostrorumque fidelium universitas qualiter nos pro remedio anime nostre parentumque nostrorum.

n: 10

necnon per interventum Henrici Bavariorum ducis [illegible], Monasterio Efternach dicto. monetam a seniore nepote et antecessore nostro tercio scilicet Imperatore Ottone Imperatore augusto concessam in qua eciam probabiles fiunt in aliis locis Regie potestati subditis permutiantur ad usum ecclesie et Monachorum deo sanctoque Wyllibrordo confessori. die noctuque servientium per hanc nostram Imperialem paginam concedimus renovamus atque confirmamus. Et ut eadem moneta deinceps sub perpetuo iure ecclesie permaneat et abbatis adhuc in carne viventis successorumque illius sine retractatione usui consistat, Nullaque persona magna sive parva clericalis aut laicalis super eam de hinc aliquam potestatem habeat nisi eiusdem ecclesie Abbas suique successores et Monachi deo ibi et sancto Wyllibrordo servientes ad ecclesie ornamentum et prebende sue augmentum. Ea videlicet ratione ut eos pro nostra salute et pro remedio animarum parentum nostrorum omniumque fidelium defunctorum deum amplius delectet exorare. Et ut hec nostre confirmationis renovationisque auctoritas nunc ac futuris temporibus firma consistat. hoc nostre confirmationis preceptum inde conscriptum sigilli nostri impressione signari iussimus. manuque propria ut infra videtur corroboravimus. Signum domini

Henrici Romanorum invictissimi 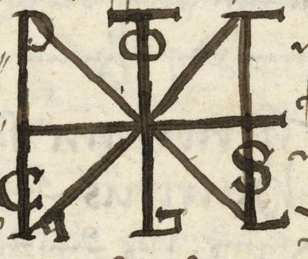 Imperatoris Augusti. Guntherius Cancellarius vice Aribonis archicapellani recognovit. Data xiiii Kal. Julii Indictione vi Anno dominice Incarnationis M. xxiii Anno domini Henrici secundi regnantis xxii Imperii vero decimo. Actum Niumagi feliciter Amen

7 Kal. febr. 1041

N:11

In nomine s(an)c(t)e et individue Trinitatis
Henricus divina favente clementia Rex. Si sanctarum ec-
clesiarum bona ad usum fratrum ibidem deo servientium aliquomodo
alienata restituere studemus nobis, et ad prolongandum presen-
tis vite statum, et ad eterne retributionis promerendam mercedem pro-
desse indubitanter scimus. Quapropter omnibus Christi nostrique fidelibus tam fu-
turis quam et presentibus compertum esse volumus, qualiter Henricus Comes quan-
do instinctu nostreque petitionis consultu Curtem Epternacensem sancti
Clementis Wyllibrordi, quam beneficii more visus est habere, nos post
obitum sui Humberto abbati eiusque successoribus scilicet Abbatibus ad usum
fratrum ibidem deo sanctoque Clementi Wyllibrordo famulantium reddere
et per hoc preceptum restituere collaudavit, et quicquid inde specialiter
habuit ad suum servitium, his exceptis que milites sui habent in beneficio
Ea scilicet ratione, ut nec ipse Comes Henricus nec aliquis suorum heredum
potestatem habeat hanc collaudationem permutandi, aut inde se aliquid intro-
mittendi. Et ut hec nostre restaurationis atque restitutionis auctoritas nunc et in
succedentium temporum curricula stabilis et inconvulsa permaneat, hoc nostre
confirmationis preceptum inde conscribi manuque propria ut subtus videtur
corroborantes ac sigilli nostri impressione iussimus insigniri.

Signum domini Henrici 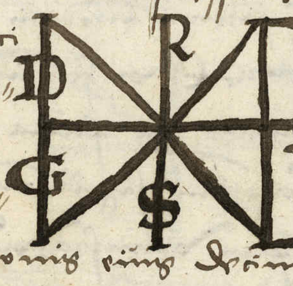 tertii Regis invictissimi.
Eberhardus Cancella- rius vice Bardonis archi-
cancellarii recognovi. Data vij kl Februarii
Ind. xx. Anno do- mini M. xli. anno autem
Henrici tertii ordinationis eius decimo tertio Regis vero secundo.
Actum Aquisgrani palatio feliciter Amen

17 Kal. Jun. 1056.

N:12

In nomine sancte et individue trinitatis
Henricus divina favente clementia Romanorum Imperator Au-
gustus. Nos divine eruditionis percipientes doctrinis, quanta remu-
nerationis gratia cuncta sequatur benefacta, non dubitamus defensores

Ecclesiarum, in quibus Christiane plebis universitas Deo sanctificatur
et coniungitur, sede beatitudinis maxime coronari et remunerari. Unde
cunctis sancte Dei Ecclesie filiis nostrisque principibus et fidelibus tam futu-
ris quam presentibus notum esse volumus, qualiter nos propter amorem Dei et
sancti Clementis Wyllibrordi, et per interventum contectalis nostre
scilicet Agnetis Imperatricis Auguste, nostrique filii dilectissimi Henrici
quarti Regis, et ob petitionem Reginberti abbatis viri venerabilis
Abbatiam Epternacensem loci quam idem Clemens Wyllibrordus in honore
sancte et individue trinitatis construxit et ubi ipse corpore quiescit,
eodem iure et eadem libertate, qua ab antecessoribus nostris usque in hanc tem-
pestatem nostram extitit stabilita firmamus. Ea scilicet ratione ut eadem
abbatia in nostro nostrorumque successorum mundiburdio et defensione semper
libera et secura totius Regalis servitii, omniumque ceterarum personarum nisi
solius Dei subsistat. Et ut fratres inibi Deo devote famulantes pro
Regni nostri statu et nostra succedentiumque Regum vel Imperatorum salute et
perpetua felicitate impensius Deo supplicare delectet. Ad hec etiam volu-
mus ut in tota supradicta Abbatia post hac nullos effici advocatos
nisi consensu et consilio eiusdem Abbatis Reginberti eiusque successo-
rum. Et ut hec libertas nostra Imperiali auctoritate firmata perpetua-
liter stabilis et inconvulsa evo succedenti perduret, hoc preceptum inde
conscribi, et manu propria ut subtus videtur corroborantes, ac si-
gilli nostri impres- sione iussimus insigniri.

Signum domini Henrici 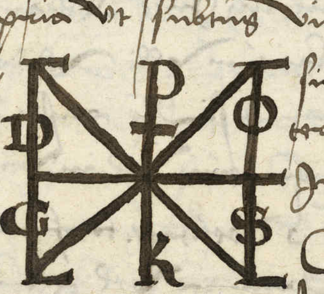 tertii Regis invictissimi
secundi Romanorum Imperatoris Augusti
Win R ✝ therius Cancellarius vice
Luit ✝ poldi Archicancellarii et Archiepiscopi. Data xvij
kl Jun. ✝ iiij Anno dominice Incarnationis M. lvj Ind. ix
1056 Anno autem domini Henrici tertii Regis secundi Imperatoris ordinationis
xxvij Regni vero xvij Imperii decimo. Actum in dei nomine Goslarie feli-
citer Amen

1095. In nomine sancte et individue Trinitatis
Notum sit tam presentibus quam futuris omnibus quod Henricus comes
N: 13 Conradi pie memorie comitis filius Epternacensis defensoris nostre ec-
clesie circumveniens et deceptus consiliis mendacibus et fraudibus ius advoca-
tie in aratura et messione dominicis a domne memorie Abbate Regin-
berto servitiorum et donorum stipendiis redemptum, regali concessione
traditum nobis abstulit, et omni honore et iure quo vel suis sub omni-
bus eius et nostris antecessoribus nos privavit et exuit. Deo propitio et
miserante Deo postea in se rediit et optimatum suorum consilio ablata red-
didit, et presidente domino Henrico Palatino Comite, cui a domino nostro
gloriosissimo Imperatore Augusto Henrico in Italia degente ducta-
tus imperii commissa sunt, habens sanam integram hoc ordine restituit. Iura-
re fecit forestarios nostros et scabinos ut neque pro amore neque timore alicuius
dimitterent, quin secundum nudam et puram veritatem quid advocatus
quid iuris fiscus noster ex antiquitate iuste obtinuisset liquido edicerent
et sententiam. Ipsi iureiurando obstricti affirmaverunt quod non liceret ad-
vocato constituere villicum subadvocatum, nisi ex familia ecclesie, et per
electionem et consensum eiusdem familie. Et quod cottidiani servitores qui ad
coquinam, qui ad pistrinum, qui ad molendinum, qui ad lavatorium, qui
ad custodiam monasterii, qui ad quodque cottidianum fratrum servitium perti-
nent, nil illi iure debeant persolvere. Et decreverunt quod nullum legit-
timum placitum illi advocato debeant, nisi qui bannum ab Impera-
tore habeat, et si die constituta ille non adfuerit et prediis legatum non
miserit, qui eum vel in militare regni vel loci necessitate occupatum ex veri-
tate fide et veritate confirmet, placitum et servitium non restituat, neque
si die dominico vel celebri festo dies placiti evenient. Confirmaverunt
eidem quod in xxiiii dominicatis casis que ad fratrum et cellarium attinent et
in hiis villulis Erinza scilicet et Lincerbunna quarum altera ad lavatorium
altera ad coquinam fratrum servit et in Bollendorff, Steinsheim, Bechs ecclesie, nul-
lus advocatus debeat habere placitum et servitium, nisi quod monomachia

et sanguinea percussura et scabinis constituendis, nisi fuerit invitatus
ab abbate vel preposito, vel ab aliquo qui iustitiam obtinere non poterit
a preposito vel villico. Et a quo invitatur et ab eo servitium accipiat.
Item per fidem iuramenti asseruerunt quod advocatus nullum debeat
equum suum per vim et potentiam tollere. Et si in furti crimine aliquis
ex familia ecclesie deprehensus et convictus fuerit, quicquid possederit
fiscus obtineat. Fur secundum iudicium decreta legibus subiaceat.
Et quod advocatus nullum debeat percutere et male tractare absque
iudicio. Decreverunt item ut quicquid in placitis deponitur secundum
posse eius qui deponit misericorditer ab exactore vel villico assidente
advocato vel eius ministro cum scabinorum consilio disponatur,
et due partes fisco, tertia advocato solvatur. Item approbaverunt
ut si quis de familia ecclesie occisus fuerit, si pretium eius weregeldum
vulgari locutione vocant abbas acquirere per se poterit totum habeat,
si per auxilium advocati, ille sui iuris tertiam partem obtineat. Et
si quis infregerit bannum quod theutonica lingua burgbann dicitur, et
pro sexaginta solidi solvuntur, duas partes fiscus, tertiam capiat ad-
vocatus. In placitis vero de privato peculio et de familia ecclesie
nichil intersit, neque quicquam inde accipiat. Affirmaverunt etiam nobiliores
et maiores nati ecclesie nichil amplius erga advocatum sui ex iuris
nisi pro utilitate et defensione nostre ecclesie per duorum dierum spatium
suis stipendiis ire. Et si comes aliquam in itinere debent quod con-
tra regnum et locum nostrum serviat obsederit, pro eius favore et honore per
duos dies militare. Hec acta sunt Anno dominice Incarnationis
1495. Millesimo nonagesimo quinto, indictione tertia, anno vero Imperatoris
Augusti Henrici regni xl°, imperii xi° annitente venerabilis
domini Abbatis Reginberti successore Theofrido. Testes autem huius conces-
sionis et confirmationis devoti et nobilissimi sunt isti: Henricus Pa-
latinus, Hermannus Hermanni comitis filius et frater eius Theodericus,
et Wezelinus de Zelon, et Adalbertus et Wezelinus de Engelingen.

Anshelmus de Edinge. Rupertus filius eius. Johannes Bulsa. Thi-
bolt. et filius eius Giselbertus. Hugo Hesso. Et ut rata et incon-
vulsa sit hec confirmationis pagina ad maiorem successorum fidem
eam Imperiali sigillo et nostre confirmari postulavimus. et divina
annuente clementia impetravimus.

9 Kal. maji 1131.
N:14

In nomine sancte et individue trinitatis
Lotharius tercius dei gratia Romanorum Rex. Cum venissemus
Efternacum implorandi gratia sancti Confessoris Willibrordi patrocinia
rerum factum est nobis antecessorem nostrum Imperatorem Heinricum
concessisse Efternacensi abbati suisque fratribus liberam potestatem navium
ascensu et decensu per alveum fluminis quod dicitur Sura. Iudiciario Iure
Principum sive Imperiali annotatam dominationi, sed vectorum inju-
ria et emulorum perfidia frequenter impeditam. Quod nos prefatis fratribus
volumus renovare, et salute nostra gratia Regalis sigilli nostri impressione
confirmare. Et quia exegit summa rei veritatem a maioribus natu Tre-
verensis sedis testimonium perhibentibus rogatu et consilio coniugis nostre
Richeze Regine. et Episcopi Megingoti de Merseburg, et Comitis Conradi qui
prefuit eidem abbatie mittimus nuncios viros ad terminandam et dila-
tandam maxime seu minorem viam in alveo supradicti fluminis quindecim
pedum latitudinis. hoc est Gerhardum de Castello Zuthert et cum eo
maiores de Abbatia. Nec non Ludewicum primorem Treverorum et cum
eo meliores de Civitate, quos ipsi elegerunt. Huic negocio interfuerunt Episcopi.
Stephanus Metensis Episcopus. Henricus Tullensis. Megingotus Merseburgensis.
Abbates Gerhardus sancti Maximini de suburbio Treverensi, Landfridus
Prumiensis. Wernoldus Stabulensis. Ex laicis Wilhelmus palatinus
Comes. Arnoldus de Mirchen. Gerlachus Comes. frater suus Henricus
Comes. Meinhardus de Spanheim. Gerhardus de Hoenstaden. Adolphus
de Dasburg. Ex ministerialibus Treverensibus. Ludovicus Pallatij magister.
Item Ludowicus. Henricus. Et alij plures, tam ex clericis quam ex laicis. De
Efternaco. Ciono. Winerherus. Godefrid. Ravengerus.

Signum domini Lotharij

tercij. Dei gratia Romanorum
Regis invictissimi. Thetmarus ad vicem Adal-
berti Archicancellarii recognovit. Data nona
Kal. Maij. Anno Incarnationis domini M. C.
XXXI. Indictione viiij. Anno vero Regni domini Lotharij tertij
Dei gratia Romanorum regis serenissimi sexto. Actum Treveris
feliciter Amen.

25 may 1517.

Maximilianus suprascriptus divina favente
clementia Electus Romanorum Imperator semper augustus etc.
Quia circa clausulam hanc in presenti privilegio contentam, que
Iudiciario Iure Principum sive annotatam dominationi, discordia
exortam esse, atque ideo abbatem Efternacensem et suos fratres in eorum
Iure indebite impediri intelleximus. Dignum propterea existimavimus.
ut ipsam clausulam clarius explanaremus. Que ideo intelligi debet,
quemadmodum intelligi volumus. scilicet Imperatorem Henricum Ius fluminis
et alio Iure Iudiciario Iure principum sive Imperiali anno-
tatum dominationi. Idest quod sibi proprie reservatum fuerat. prefatis
scilicet Abbati et suis fratribus libere concessisse. Sicque prefatum abbatem
dictosque eius fratres huiusmodi Iure fluminis et alio Iure libere
gaudere posse et debere, neque ab ullo penitus cuiuscumque status et
conditionis existat contra premissa quovis tempore molestari volumus, ac
tenore presentium declaramus. In cuius rei testimonium has nostras
presentes in modum transumpti alligari et sigilli nostri appensione com-
muniri fecimus. Datum in oppido Andwerpie. die vigesima quinta
mensis Maij Anno domini M. D. XVII.

1192.
N:15

In nomine sancte et individue trinitatis. Henricus
sextus divina favente clementia Romanorum Imperator semper
Augustus. Imperatorie maiestatis convenit equitati Ecclesie

et eorum celebres ad iustitiam pronos et pacem quietis nostre tuitionis munere gaudeant qui ad sinum nostre sublimitatis confugiunt. Et a pravorum hominum molestiis et perturbatione nostro studio protegamus, quibus nos dominum et defensorem in iustitia sua constituit debitores. Volentes igitur ea que Serenissimi antecessores nostri Romani solii rectores ad honorem Dei censura Imperiali statuerunt pro utilitate omnium fidelium nostrorum memoriter teneri, ne processu temporis in aliquo recidive infirmitatis scrupulum vacillarent, notum esse cupimus et etati presentium et successioni futurorum, quod nos ob promerendam divine retributionis largitatem, et piam apud Deum sancti Clementis Wyllibrordi intercessionem, necnon ob interventum Godefridi abbatis eiusdem venerabilis abbatie Esternacensis loci, quam idem sanctus Clemens Wyllibrordus in honore sancte Trinitatis construxit, eodem iure et eadem libertate, qua ab antecessoribus nostris usque ad nos ista extitit perpetua stabilitate firmamus et presentis scripti patrocinio roboramus. Ea videlicet ratione ut eadem abbatia in nostro nostrorumque successorum mundiburdio et defensione subsistat, libera semper et secura totius Regalis servitii, omniumque certarum personarum nisi solius Dei. Statuimus etiam ut predicta Esternacensis abbatia nec a nobis nec a nostris successoribus ab Imperio processu temporis aliquo titulo fieri debeat aliena. Confirmamus etiam eidem Monasterio quicquid sibi iuste per Reges et Imperatores preceptoria lege, sive per duces vel alios fideles Christi in quocumque pago vel Comitatu aliqua traditum est vel concessum oblatione, cum Curtibus et Curtilibus edificiis mancipiis, censu, agris, aquarumque decursibus, piscationibus, molendinis, pratis, pascuis et omnibus pertinentiis, utensilibus et appendiciis locorum ibi attinentium. Statuimus et Imperiali edicto precipientes ut nulla omnino persona alta vel humilis, Ecclesiastica vel secularis, hanc nostre concessionis confirmationem audeat infringere vel eam aliquo modo perturbare. Quod qui facere attemptaverit in ultionem sue temeritatis

centum libras auri componat, quarum medietatem Camere nostre, reliquam vero prenominate Esternacensi Ecclesie persolvi censemus. Quod ut verius credatur presentem inde chartam conscribi iussimus et maiestatis nostre sigillo insigniri. Huius rei testes sunt. Hermannus Monasteriensis Episcopus. Henricus abbas sancti Albani. Petrus decanus sancti Symeonis. Conradus Comes Palatinus de Reno. Gerardus Comes de Diessen, Godefridus Comes de Veingen, Bertholdus Comes Catzenelenbogen. Wernerus de Bolant. Cuno de Mynzenberg et filius Cuno. Sigefridus de Petra. Hermannus de Sturmagen et alii quam plures. Signum domni Henrici sexti Romanorum Imperatoris invictissimi. Ego Conradus Moguntine sedis archiepiscopus Germanie archicancellarius recognovi. Acta sunt hec Anno dominice Incarnationis M. c. xcv° Indictione xiiia Regnante domino Henrico sexto Romanorum Imperatore gloriosissimo Anno regni eius xxvi Imperii secundo. Data Wizzenowe iuxta Maguntiam viii kl Septembris.

14 Kal. nov. 1299

N:16

Albertus dei gra Romanorum Rex semper augustus. Universis sacri Romani Imperii fidelibus Imperpetuo. Cum divorum Imperatorum et regum Romanorum illustrium inclite recordationis predecessorum nostrorum pia gesta mente revolvimus, ac interne considerationis oculis perspicimus diligenter ut eorum iustis exemplis nostra coaptemus vestigia in voto gerimus atque desiderio pleniori speramus quod ex eo quod Ecclesias et ecclesiasticas personas divino cultui deputatas liberas atque a pressuris reemptas et ceteris gratia confovemus, concessa nobis a superno rege regente et gubernante omnia salus et gratia debeat ampliari. Noscat igitur presens etas et futuri temporis successiva posteritas quod nos E-

exempla eorundem predecessorum nostrorum quanto ipse eminet qui dat omnibus affluenter sequi in via largitatis clementie et certitudinis cupientes Venerandum cuiusdam Monasterium Epternacense ordinis sancti Benedicti Treverensis dyocesis a divis Imperatoribus et Regibus inclite recordationis nostris antecessoribus multis dotatum libertatibus et honorum titulis insignitum amplexantes Quemadmodum iidem nostri antecessores olim fecere et benefecerunt specialis. ipsum in nostram et sacri Romani Imperii tuitionem et protectionem recipimus specialem. cum personis. rebus. bonis et hominibus attinentibus Monasterio predicto Confirmantes insuper Innovantes et approbantes eidem omnia iura privilegia. libertates. donationes. concessiones et gratias quas idem Monasterium a clare memorie Heinrico et Heinrico. Ottone et Iohanne Imperatoribus, ac Ottone et Lothario Regibus. aliisque Regibus ac personis quibuscumque rite et provide habet et habuit ab antiquo. Mandantes nihilominus omnibus et singulis Imperii fidelibus, regio sub edicto ne quis dictum Monasterium vel personas deo famulantes ibidem in bonis suis seu rebus presumat aliqualiter molestare, aut iura ipsius infringere, seu libertates concessas quolibet violare. Nulli ergo omnino hominum cuiuscumque conditionis aut status existat liceat hanc nostre Maiestatis confirmationis innovationis et approbationis paginam infringere vel ei ausu temerario contraire. Quod qui forte presumpserit gravem indignationis nostre offensam se noverit incurrisse. In testimonium et evidentiam omnium premissorum et memoriam sempiternam presens scriptum exinde conscribi, et Maiestatis nostre sigillo iussimus communiri Datum Pragae xiiii kl. Novembris Indictione xiii Anno domini M° [illegible] Regni vero nostri anno secundo,

11 Kal. Jan. 1353
N: 17

Karolus dei gratia Romanorum Rex semper Augustus et Boemie Rex. Ad perpetuam rei memoriam. Etsi Regie dignitatis circumspecta benignitas universos fideles suos quos Romanum ambit Imperium innata libertatis clementia pro favore

prosequitur. Ad illorum tamen utilitates et comoda frequentius aspirare necessit qui divino dedicati obsequio per celebrem ipsorum vitam ac honeste religionis cultum se deo et hominibus gratos et commendabiles multipliciter representant. Sane honorabilium et Religiosorum virorum Iohannis de nova villa Abbatis et Conventus Monasterii Epternacensis ordinis sancti Benedicti Treverensis dyocesis devotorum nostrorum dilectorum multiplicia devotionis ac aliarum virtutum merita quibus clarere et fulgere noscuntur nostre Regie pietatis oculis intuentes. Cupientes ipsorum comoditatibus salubriter tam pro presentibus quam futuris temporibus providere ipsis et Monasterio ipsorum universa privilegia. litteras. Iura. laudabiles et approbatas consuetudines libertates immunitates gratias ipsis a clare memorie divis Romanorum Regibus et Imperatoribus predecessoribus nostris data et datas concessa et concessas atque alia et indultas. de verbo ad verbum prout eadem privilegia et litterae in suis tenoribus comprehendunt in omnibus suis sententiis et clausulis ac si predicta iura consuetudines approbate et laudabiles libertates immunitates et gratie in presentibus verbo distincte et seriatim forent expressa et expresse approbamus ratificamus de specialis Regie benignitatis gratia. et ex certa nostra scientia confirmamus. presentium sub nostre Maiestatis sigillo testimonio litterarum Datum Magdeb. Anno domini M. ccc liiii. Indictione vi. vi kl. Ianuarii Regnorum nostrorum Anno octavo, Rex per d. Epm Luthom. P. de Lima.

8. Kal. April. 1362.
N: 18

In nomine sancte et individue trinitatis feliciter amen.

Karolus quartus divina favente clementia Romanorum semper augustus et Boemie Rex. Ad perpetuam rei memoriam Notum facimus tenore presentium universis quod constitutus in Maiestatis nostre presentia Venerabilis et religiosus Wylhelmus Abbas Monasterii sancti Willibrordi Epternacensis ordinis sancti Benedicti Treverensis dyocesis Princeps et devotus noster dilectus nobis

humiliter supplicavit, quatenus sibi omnia et singula bona feudalia que a
nobis et Imperio sacro racione dicte sue Abbatie tenet in feudum
conferre, et ipsum de ipsis auctoritate Cesarea graciosius investire dignare-
mur. Nos vero iustis desideriis prefati Abbatis favorabiliter inclina-
ti, animo deliberato, non per errorem aut improvide, sed ex cer-
ta nostra sciencia auctoritate Cesarea et de plenitudine Imperialis potestatis
de omnibus et singulis bonis, rebus, Iuribus, Iurisdictionibus et hono-
ribus cum eorum pertinenciis et attinenciis universis que a nobis et Im-
perio sacro in feudum tenet obtinet investimus et infeudamus, ac eciam
ex innata nobis pietatis clemencia benignitate solita tenore presencium
sicut dicere possumus investimus et infeudamus graciose. Administra-
cionem temporalium et Iurisdictionem plenariam quam dictus Abbas et
sui antecessores in predictis bonis et rebus feudalibus hucusque legittime
habuerunt presencium serie eciam dicto Abbati committentes. Recepto tamen prius
ab ipso homagii et fidelitatis que in talibus prestari consueverunt corpora-
li et debito Iuramento. Insuper ut meritorum suorum intuitu dictus
Abbas se senciat gracia speciali a nostra Imperiali clemencia preventum
et quodam speciali munere consolatum, sibi et Monasterio eius Castra, Cu-
rias Grangias. Villas. Molendina. agros. Campos. terras cultas
et incultas. Vineas. silvas. prata. pascua. piscarias. Aquas. aquarum
decursus. Redditus. census. Utilitates. predia rustica et urbana. et alia
eorum bona universa cum eorum Iurisdictionibus Iuribus honoribus
attinenciis et pertinenciis universis, quibuscumque specialibus vocabulis
possint designari, sive in Opido Ebremarch sive extra consistant,
que in presenciarum iuste tenent et possident, ac in futurum iustis et debitis
titulis licite poterunt adipisci. Nec non eorum libertates bonas et privile-
gia que a nobis et predecessoribus nostris Romanis Imperatoribus et Regibus de-
bite obtinent in omnibus eorum sentenciis clausulis punctis et articulis.
ac si tenores eorum seu earum plene de verbo ad verbum presentibus forent
inserti. Et sic rite et provide processerunt auctoritate Cesarea prefata approba-
mus ratificamus et tenore presencium, prout dicere possumus, pro nobis et

nostris successoribus Romanorum Imperatoribus et Regibus imperpe-
tuo et liberaliter confirmamus. Precipimus igitur et mandamus
universis et singulis feudalibus ministerialibus Censualibus
ac subditis aliis Monasterii Ebremarch fidelibus nostris dilectis
quatenus dicto Abbati in suis Iuribus respondeant obediant plenarie
et intendant prout ad hoc ex debito obligantur et facere de iure
tenentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostre maiestatis pa-
ginam infringere vel ei ausu temerario quolibet contraire sub
pena centum marcarum auri puri quas ab eo qui contrafacere
presumpserit tociens quociens contrafactum fuerit irremissibiliter exigi
volumus. Et earum medietatem Imperiali erario sive fisco. residuam vero
partem iniuriarum passorum usibus decernimus
applicari. Signum serenissimi principis et domini
domini Karoli quarti Romanorum Imperatoris
invictissimi et gloriosissimi Boemie Regis. Testes
huius rei sunt Venerabiles. Gerlacus ar-

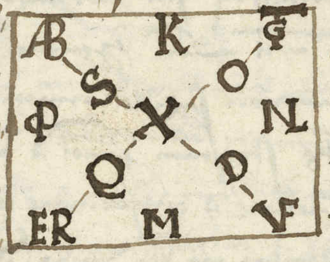

chiepiscopus Moguntinensis sacri Romani Imperii per Germaniam archi-
cancellarius. Illustres Rudolphus dux Saxonie sacri Imperii
archimarescallus, Rupertus Junior Comes palatinus Reni et Bava-
rie Dux. Venerabiles. Arnestus Pragensis et Theodericus Magdeburgensis
Ecclesiarum Archiepiscopi. Johannes Luthomuslensis sacre Imperialis aule
Cancellarius. Johannes Argentinensis. Johannes Olomucensis. Ludowicus
Halberstatensis. Bertholdus Eistetensis. et Petrus Curiensis Ecclesiarum
Episcopi. Spectabiles. Burchardus Burggravius Magdeburgensis Magister
Imperialis Curie. Ulricus et Eberhardus de Wirtemberg. Ulricus
de Helfenstein. Ludowicus Senior et Ludowicus Junior de Otingen. Ber-
hardus et Johannes de Retz Comites. ac nobiles Ulricus de Hanow
Jodocus de Rosenberg. Sbinco de Hazenburg. et Thimo de Coldicz
Magister Camere Imperialis. et Petrus de Michelsperg. et alii quam plures
nostri et Imperii sacri Principes Comites nobiles et fideles presentes

sub nostre Imperialis maiestatis sigillo testimonio literarum. Datum in monte
tabor. Anno domini Millesimo trecentesimo sexagesimo secundo. Indictione
quintadecima. octavo kl. mensis aprilis. Regnorum nostrorum anno
sexto decimo. Imperij vero septimo. Per dominum Imperatorem Rudol,,
phus de Fridberg. Joannes Tubonensis.

6. Jan. Aug. 1384. N. 19 **Wenceslaus dei gratia Romanorum Rex semper**
Augustus et Boemie Rex. Notum facimus tenore presentium univer,,
sis quod accedens nostre maiestatis presentiam venerabilis Ulricus abbas
Monasterij Epternacensis ordinis sancti Benedicti Treverensis diocesis devotus
noster dilectus. nobis quoddam scriptum obtulit, super quibusdam eius
et Monasterij sui libertatibus et Juribus infrascripti tenoris. divi quondam
progenitoris nostri domini Henrici Romanorum Imperatoris predecessoris nostri ap,,
presso maiori sigillo munitum et autorizatum supplicans humiliter et de,,
vote quatenus scriptum huiusmodi et in eo contenta auctoritate Romana Regia confirma,,
re approbare et confirmare gratiosius dignaremur. Cuius quidem scripti te,,
nor sequitur in hec verba. **In nomine sancte et individue trinitatis**
Amen. Notum sit tam presentibus quam futuris omnibus quod Heinricus Comes
Conradi pie memorie comitis filius. Eptenacensis Defensoris nostre Ecclesie
circumventus et deceptus consilijs muneribus et fraudibus quasdam advocatij
in aratura et messione dominicis a dive memorie abbate Reginberto
servitiorum et donorum impendijs redemptas, et Regali concessione traditas
nobis abstulit et omni honore et Jure quo ipsi eramus sub omnibus eius et
nostris antecessoribus nos privavit et regit, sed propitio ac instante deo
postea in se rediens. et optimatum suorum consilio ablata reddidit. Et presi,,
dente domino Henrico Palatino comite. cum a domino nostro gloriosissimo Impe,,
ratore Augusto Heinrico in Italia exercitum ducente Imperij vicis,,
si fuit habens in integrum hoc ordine restituit. Juravere sex honestiores
servitores nostri et Scabinos et neque pro amore neque timore velut dimit,,
terent quin secundum nudam et puram veritatem quid advocatus quid
dictis Ecclesie nostre ex antiquitate iuste terminisset liquido edicerent a se,,

Idem fuit ante

terent. Quorum iureiurando obstricti affirmaverunt quod non liceret ad,,
vocato constituere ullum subadvocatum nisi ex familia Ecclesie. per
electionem et consensum eiusdem familie. Et quod quotidiani servitores
qui ad coquinam. qui ad pistrinum. qui ad molendinum. qui ad lavato,,
rium. qui ad custodiam monasterij qui ad quodque cottidianum fratrum
servitium pertinent nec illi Juste debeant persolvere. Et decreverunt
quod nullum legittimum placitum illi advocato debeant, nisi qui ban,,
num ab Imperatore habeat, Et si die constituta ille non adfuerit et pro,,
vide legatum non miserit, vel qui eum vel in utilitate Regni vel Ro,,
mani occupatum ex certissima fide et veritate confirmet placitum et servitium
non persolvant. Neque si die dominico vel celebri festo dies placiti evenat,
Confirmaverunt itidem quod in duabus quatuor deratis casis quae ad for,,
tem et celerarium attinent et in ijs villulis Euiza scilicet et Hirsekendorff,
quorum altera ad lavatorium, altera ad coquinam fratrum servit, et in Bol,,
lendorff Dreincheim Berge et Echt. nullus advocatus debeat habere
placitum et servitium nisi pro homomachia et sanguinea percussura et Fu,,
ribus constituendis nisi fuerit invitatus ab Abbate. vel preposito
vel villico. Et a quo invitatur ab eo servitium accipiat. Item per fidem
Juramenti asseruerunt, quod Advocatus nulli debeat equum suum per
vim et potestatem tollere. Et si in furti crimine aliquis ex familia
Ecclesie deprehensus et convictus fuerit, quicquid possederit fratribus obti,,
neat, fur secundum mediorum decreta legibus subiaceat, Et quod
Advocatus nullum debeat percutere et male tractare absque iudicio.
Decreverunt item ut quicquid in placitis deponitur secundum posse
eius qui deponit misericorditer ab exactore vel villico assidente
advocato vel eius ministro cum Scabinorum consilio desponatur.
et due partes fratribus tertia advocato solvatur. Item approbaverunt
ut si quis de familia Ecclesie occisus fuerit si pretium eius quod
Wergeldum vulgari locutione vocant, Abbas acquirat pro se

petierit totum habeat, si per angilum advocati ille sui juris tertiam
partem obtineat. Et si quis infregerit bannum quod theotonica lingua
burgban dicitur pro quo sexaginta solidi solvuntur, duas partes
fiscus, tertiam accipiat advocatus. In placitis vero de privato peri-
culo, et [illegible] ecclesie neque intersit, neque quicquam inde accipiat. Af-
firmaverunt item nobiliores et maiores natu ecclesie nil amplius
erga advocatum sui et iuris, nisi pro utilitate et defensione ec-
clesie per duorum dierum spacium cum suis stipendiis etc. Et si Co-
mes aliquam in eiusmodi urbem, quae regum et locum eum ser-
viat obstiterit pro eius amore et honore per duos dies militare. Hec
acta sunt anno dominice Incarnationis Millesimo Nonagesimo quarto
anno vero domini Imperatoris Augusti Heinrici tercii quadrage-
simo Imperii duodecimo annuente venerabili domino Abbate Regi-
berto successore Theofrido. Testes autem huius concessionis et confirmationis
idonei et nobilissimi sunt isti. Heinricus palatinus. Hermannus Henrici
comitis filius. et frater eius Theodericus. et Wezelinus de Arlon. et
Adelbertus et Wezelinus de Engelinga. Anshelmus de Eschlinga
Rupertus filius eius. Joannes [illegible] Thiebolt et filius eius Gisilbertus.
Hugo Hesso. Et ut rata et inconvulsa sit hec confirmationis pagina
ad maiorem successorum fidem, eam imperiali sigillo nostro confir-
mari postulavimus et divina annuente clementia impetravimus.
Nos igitur ob singularis devotionis affectum quem Abbas predictus
ad nos gerere perhibetur. Necnon ad omnipotentis dei et [illegible]
sue genitricis gloriam et honorem precibus predicti devoti nostri benignius
inclinati, non per errorem aut improvide sed animo deliberato predictum
scriptum, et omnia in eodem contenta in omnibus suis tenoribus sententiis
et clausulis superius expressatis prout rite processit et provide. Et sunt
in eorundem iurium et libertatum possessione sunt et fuerunt pacifica ap-
probamus ratificamus et presentis scripti patrocinio confirmamus. Decernentes
et volentes ut a nullo quavis auctoritate fulgeat adversum huiusmodi modo
quo premittitur debeant impediri. Presentium sub nostre Regie maiestatis

sigillo testimonio litterarum. Datum Lutzemburg Anno domini Millesimo
trecentesimo octuagesimo quarto Indictione septima, sexto Idus Augusti
Regnorum nostrorum anno Boemie vicesimo secundo. Romanorum
vero nono. P. d. Cancell. [illegible] Epm. Martinus Scholasticus
K. Jarolstus de Cremsier.

20 Sept. 1400.
N:20

Wenzeslaus dei gratia Romanorum Rex semper
augustus et Boemie Rex Notum facimus tenore presentium univer-
sis. Et si Regalis dignitatis clementia universorum fidelium quos
Imperij sacri latitudo complectitur. felicibus profectibus gratis commodis
et specialis augmentis favorabiliter dignatur intendere. Ad illorum
tamen profectus et commoda diligentiori studio clementie inclinamur consuevit,
quos fides vota merita. promptesque devotionis integritas continuatis
studiis ceteros antecedunt. Sane pro parte Religiosi Petri Abbatis
Monasterij Epternacen. Ordinis sancti Benedicti Treveren. diocesis
devoti nostri dilecti Maiestati nostre extitit humiliter supplicatum
quatenus sibi omnia sua et dicti Epternacen. Monasterij Regalia sive
feuda transmittere, ipsumque de eisdem investire dignaremur. Nos
itaque qui quorumlibet iuste petentium vota gratiose complectimur,
Et presertim cum iuste petentibus non sit denegandus assensus.
Attendentesque [illegible] dicti Monasterij longam distantiam et via-
rum discrimina, ac alia gravissima impedimenta. sibi animo deli-
berato. sano Principum Baronum et procerum nostrorum accedente consi-
lio. et de certa nostra scientia auctoritate Romana Regia. huiusmodi Regalia
necnon temporalia sive feuda dicti Monasterij sui. quod singulare
quoddam et insigne membrum existit Imperij per Nobilem
Hubaldum de Altari Senescallum Lutzemburgen. Consilia-
rium et fidelem nostrum dilectum transmittimus. Ipsumque de eisdem
tenore presentium regia Romana auctoritate predicta gratiose investi-
mus. Decernentes et volentes expresse, quod pro tempore Abbas dicti Monasterij

tenore presencium infeudauit et inuestiuit, in exercenda Iurisdictione
temporali in conferendis feudis et quibuscunque alijs actibus Regalia
et Temporalitatem Monasterij sui concernentibus plenam habere posset
et deberet omnimodam potestatem, ac si corpore premissa nostre maie,,
statis presenciam personaliter accessisset, et sibi eadem ut moris est
cum debitis cerimonijs viua voce nostra serenitas contulisset, prestito
nobis in premissis in manibus prefati Hinkonis fidelitatis subieccionis
Homagij et obediencie solito et debito Iuramento. Volumus eciam ut quam,,
cito presentem nostram ipsum adire contigerit, Monasterij sui predicti
Regalia de manibus nostris corporaliter recipiat et prestet ut tunc
ut moris est fidelitatis, Homagij et obediencie solitum et debitum
Iuramentum. Mandamus igitur vniuersis et singulis vasallis
Ministerialibus feudatis et non feudatis. Necnon Scultetis Iusticiarijs
Scabinis et Ciuibus in Ezstemaro Ceterisque Ciuitatum et locorum predicti
Ezstemaren Monasterij subditis, cuiuscunque condicionis gradus status
vel dignitatis existiterint, quatenus eidem Abbati tamquam vero naturali
Ordinario et legittimo suo domino in omnibus, tam in Iudicijs quam in alijs
singulis exercitiis Iurisdictionis temporalis concernentibus reuerenter
obediant et debite parere debeant, difficultate et impedimentis quibuslibet
procul motis. Ceterum ex vberioris munificencie nostre dono prefato ab,,
bati et Monasterio vniuersa et singula Iura priuilegia litteras liber,,
tates a diuis Romanorum Imperatoribus et Regibus eisdem concessa
et concessas in omnibus eorum sentencijs articulis verborum expressionibus
ac punctis quibuscunque continenciis seu tenoris existant, ac si presen,,
tibus de verbo ad verbum forent signanter et nominati expressa.
Necnon ipsius obseruancias cerimonias et consuetudines laudabiles
antiquitus obseruatas auctoritate Romana Regia suprascripta approbamus
ratificamus et tenore presencium graciosius confirmamus. Supplentes
omnem defectum si quis in premissis ex defectu verborum sentenciarum
obscuritate, aut solemnitatis obmisse compertus fuerit de prefate Regia,,

lis plenitudine potestatis Presencium sub nostre Regie maiestatis
sigillo testimonio litterarum. Datum Prage. Anno Domini
Millesimo quadringentesimo. die vicesima Septembris
Regnorum nostrorum anno Boemie tricesimo octauo Roma,,
norum vero vicesimo quinto. Per d. W. Patriarcham Anth.
Cancellarius Wentzeslaus Canonicus Pragensis. Re Iacobus
de Praga.

Sigismundus dei gracia Romanorum Rex semper
19 Aug. 1414. Augustus, ac Hungarie Dalmacie Croacie etc. Rex. Notum
facimus tenore presencium vniuersis. Et si Regalis dignitatis cleme,,
N:21 ncia vniuersorum fidelium quos Imperij sacri latitudo complectitur feli,,
cibus profectibus, graciis remedijs et specialis augmentis fauorabiliter
dignatur intendere, Ad illorum tamen profectus et comoda diligencio,,
ri studio clemencius inclinari consueuit, quos fides vota merita,
promptaque deuocionis integritas continuatis studijs ceteris anteducunt,
Sane pro parte religiosi Nicolai Abbatis Monasterij Ezstemaren
ordinis sancti Benedicti [illegible] deuoti nostri dilecti Maie,,
statem nostram extitit humiliter supplicatum, quatenus sibi omnia sua et dicti
Ezstemaren Monasterij Regalia sine feuda concedere, ipsumque de
eisdem infeudare et ~~inuestire~~ inuestire dignaremur. Nos igitur et
quorumlibet iuste petencium vota graciose complectimur et precipue in
iustis petencionibus non sit denegandus assensus, Attendentesque
prefati Nicolai sincere deuocionis constanciam quam ad nos et
Imperium gerere dinoscitur. sibi animo deliberato sanoque Principum
Baronum et procerum nostrorum accedente consilio. auctoritate Romana
Regia graciosius inuestiuimus decernentes et volentes expresse, quod
ipse tamquam Abbas dicti Monasterij tenore presencium infeudatus et
inuestitus. in exercenda Iurisdictione temporali in conferendis
feudis et quibuscunque alijs actibus Regalia et Temporalitatem

Monasterii sui concernentibus plenam habere possit et debeat potestatem.
Mandamus igitur universis et singulis vasallis ministerialibus feu-
datis et non feudatis, Nec non Iudicibus Iusticiariis Scabinis et Civibus
in Cremsmunster, Ceterisque Civitatum et locorum predicti Cremsmunster Mo-
nasterii subditis cuiuscumque conditionis gradus status vel dignitatis
existant quatenus eidem Abbati tanquam vero naturali ordinario et le-
gittimo suo domino in omnibus tam in Iudiciis quam in aliis singu-
lis exercicium Iurisdictionis temporalis concernentibus reverenter obedi-
re et parere debeant difficultate et impedimentis procul motis. Ceterum
ex uberioris munificentie nostre dono prefato Abbati et Monasterio uni-
versa et singula Iura privilegia literas et libertates a divis Roman-
orum Imperatoribus et Regibus eisdem concessa et concessas in omnibus eorum sen-
tentiis articulis, verborum expressionibus atque punctis quemadmodum con-
tinentur seu tenoris existunt, ac si punctim de verbo ad verbum fo-
rent signanter et nominatim expressa, Nec non usus observantias ceremo-
nias et consuetudines laudabiles antiquitus observatas auctoritate Roma-
na Regia supradicta approbamus ratificamus et tenore presentium gratiose
confirmamus. Supplentes omnem defectum si quis in premissis ex
defectu verborum sententiarum obscuritate aut solemnitatis obmisse co-
pertus fuerit de certa scientia Regalis plenitudine potestatis. Presentium
sub nostre Regie Maiestatis sigillo testimonio literarum. Datum Confluen-
tie Anno domini Millesimo quadringentesimo quartodecimo. decima
nona die Augusti. Regnorum nostrorum anno Hungarie etc. vi-
gesimo octavo. Romanorum vero quarto. Ad mandatum domini
Regis. Johannes Kirchen

6 Maji 1466.
N: 22

Fridericus divina favente clementia Roma-
norum Imperator semper augustus. Hungarie Dalmatie Cro-
atie etc. Rex. ac Austrie Stirie Carinthie et Carniole Du-
x, dominus Marchie Sclavonice, ac portus naonis Comes in Habs-
purg, Tirolis, Phirretis et in Kiburg Marchio Burgovie, et Land-
gravius Alsatie. Ad perpetuam rei memoriam Notum facimus
tenore presentium universis. Et si Imperialis dignitatis clementia
universorum fidelium quos Imperii sacri latitudo complectitur
felicibus profectibus, gratis comodis et sperate augmentis favo-
rabiliter dignatur intendere. Ad illorum tamen profectus et como-
da diligentiori studio clementius inclinari consuevit quos fides
cora, merita, promptaque devotionis integritas continuatis studiis
ceteros antecedunt. Sane pro parte Honorabilis ac Religiosi
Colomanni Abbatis Monasterii Cremsmunster Ordinis sancti Benedicti
Pataviensis diocesis devoti nostri dilecti Maiestati nostre extitit humili-
ter supplicatum, quatenus sibi omnia sua et dicti Monasterii Cremsmunster
Regalia sive feuda conferre ipsumque de eisdem infeudare et investi-
re dignaremur. Cum propter multas et arduas suas et Ecclesie sue
occupationes personaliter celsitudini nostre hoc tempore accedere libere
nequeat, minime valeat, Nos igitur qui quorumlibet iuste peten-
tium vota gratiose complectimur. Et presertim cum iuste petentibus
non sit denegandus assensus. Attendentes nihilominus dicti
Monasterii longam distantiam et viarum discrimina ac alia gra-
vissima impedimenta. Animo deliberato sano Principum Baronum
et procerum nostrorum accedente consilio et de certa nostra scientia
auctoritate nostra Romana Cesarea memorato Abbati huiusmodi Rega-
lia necnon temporalia sive feuda dicti Monasterii sui quod sin-
gulare quoddam et insigne membrum Romani Imperii existit,
per quemque ad hoc ad nos transmissum Oratorem transmittimus,
ipsumque de eisdem tenore presentium Cesarea Romana auctoritate p-

dicta gratiosius investimus. Decernentes et volentes expresse, quod ipse tamquam
Abbas dicti Monasterij tenore presentium infeudatus et investitus circa
exercenda Jurisdictionem temporalem. In conferendis feudis. Et quibuscunque
alijs actibus Regalia et temporalitatem Monasterij sui concernentibus,
plenam habere possit et debeat, dictique presentem statum
ac si corporaliter premissa nostre Maiestatis presentiam personaliter accessisset,
et sibi eadem, ut moris est, cum debitis ceremonijs, viva voce nostra
serenitas contulisset. prestito tamen nobis prius in manibus Honorabi-
lis Abbatis Monasterij Lucemburgen. Ordinis sancti Benedicti pre-
fate Treveren. dioc. devoti nostri dilecti fidelitatis subiectionis ho-
magij et obedientie solito et debito Juramento. Ita tamen quod infra tempus
semestre proximum statim debebit, quod erit nobis sacro Roma-
norum Imperatori. et successoribus nostris Romanorum Imperatoribus
et Regibus legittime intrantibus fidelis et obediens, dampnum et
periculum nostrum avertet, ac bonum et honorem nostrum promovebit pro
suo posse, Et omnia erga nos faciet quod fidelis Vasallus erga dominum
suum Romanorum Imperatorem et debitis et solitus facere, consue-
vit vel de Jure. et que in corpore sacrarum legum inveniuntur expressa.
Dolo et fraude quibuslibet semotis, Volumus etiam ut quotiens in futurum
eum sacra vacatione et ipsum presentiam nostram visitare contigerit, Monasterij
sui predicti Regalia de manibus nostris corporaliter recipiat et prestet ut
tunc ut moris est. personaliter fidelitatis homagij et obedientie solitum
Juramentum. Mandamus igitur universis et singulis Vasallis. Mi-
nisterialibus feudatis et non feudatis. nec non Sculteto Justiciarijs
Scabinis et Civibus in Epternaco. Ceterisque Civitatum et locorum
predicti Epternacen. Monasterij subditis cuiuscunque conditionis gradus
status vel dignitatis existerint. quatenus eidem Abbati tamquam vero
naturali. Ordinario et legittimo suo domino. in omnibus tam in Judicijs
quam in alijs singulis. exercitium Jurisdictionis temporalis concernentibus
reverenter obediant et debite pareant debeantque difficultate et impedi-
mentis quibuslibet procul motis. Ceterum ex uberioris munificentie

nostri dono, prefatis Abbati et Monasterio universa et singula Jura.
Privilegia. literas. libertates a divis Romanorum Imperatoribus
et Regibus eisdem concessa et concessas in omnibus eorum sententijs
articulis. verborum expressionibus atque punctis cuiuscunque continentiis
seu tenoris existunt, ac si presentibus de verbo ad verbum forent
signanter et specialiter expressa. Nec non usus observantias. et temo-
res et consuetudines laudabiles antiquitus observatas. auctoritate
Romana Cesarea sub dicta approbamus ratificamus et tenore presentium
gratiosius confirmamus Supplentes omnem defectum si quis in
premissis ex defectu verborum. sententiarum obscuritate. aut solem-
nitatis obmisse compertus fuerit de certe Imperialis plenitudine
potestatis presentium sub nostri Imperialis Maiestatis sigilli appensione
testimonio literarum. Datum in Nova civitate. die sexta mensis Maij.
Anno domini Millesimo. Quadringentesimo sexagesimo sexto Reg-
norum nostrorum Romani vicesimo septimo Imperij quintodecimo.
Hungarie vero octavo, Ad mandatum domini Imperatoris
Udalricus Episcopus Pataviensis Cancellarius. Referente Rudolphus Kainzinger.

Et nobis humiliter cum instantia supplicavit.

ut easdem literas confirmare corroborare et innovare dignaremur
Nos vero precibus suis non indignis annuentes. predictas literas
Principum Baronum. et procerum nostrorum accedente ad hoc consi-
lio confirmavimus corroboravimus et innovavimus. et presentium tenore
ex certa scientia et de potestatis nostre plenitudine confirmamus corrobo-
ramus et innovamus. Statuentes et decernentes ut prefate litere in omnibus
suis clausulis. punctis. verbis. tenoribus. sententijs et continentijs
firme et valide sint habeantur censeantur perpetuisque roboris fir-
mitatem obtineant, Mandantes idcirco universis et singulis Prin-
cipibus. Electoribus. Archiepiscopis. Episcopis. Ducibus. Marchionibus,
Comitibus. Baronibus. Militibus. Nobilibus. Clientibus. Capitaneis
prefectis. Civitatum Oppidorum et locorum. Consulibus et rectoribus eorundem

ceterisque nostris et Imperij sacri fidelibus dilectis cuiuscunque status gra-
dus aut conditionis existant. Et magnifico Illustri Duci Lucem-
burgensi nunc et futuris, quatenus prefatum Abbatem Conventum et Mo-
nasterium ac eorum bona, redditus et iura eorundem ab omnibus iniurijs
molestijs, oppressionibus perturbationibus et violentijs auctoritate nostra protegant
manuteneant defendant et conservent quotiescunque necessarium erit. Aut
per ipsos aut eorum nuncios seu procuratores requisiti fuerint. Mandamus
etiam sub pena Indignationis nostre gravissime et amissionis omnium bo-
norum districte precipientes omnibus et singulis pro tempore existentibus Oppidi
Arnolis (?) tam presentibus quam futuris, quatenus fidelitatis subiectionis et homagij
sui solitum et debitum Iuramentum attendant et diligenter observent.
Nec de cetero penas et mulctas pro commissis excessibus domino suo prete-
nenti (?) Abbati secundum consuetudinem morem Romanorum Impera-
torum et Regum decreta solvendas, quibus appellationis via aliene superi-
oritati aut potestati applicare presumant. Nulli ergo omnino hominum liceat
hanc nostre confirmationis Innovationis et decreti paginam infringe-
re, aut ei quovis ausu temerario contraire. Si quis autem hoc atten-
tare presumpserit, nostram et Imperij sacri Indignationem ac penam quinqua-
ginta marcharum auri puri, pro medietate fisco nostro, pro reliqua vero
dicta iniuriarum passorum usibus applicandam se noverit incursurum.
Harum testimonio litterarum sigilli nostri appensione mu-
nitarum. Datum in Civitate nostra Imperiali Tre-
veri. secunda die Mensis Aprilis. Anno domini M.
D. xij Regnorum nostrorum Romani xxvij Hunga-
rie vero xxij. Signum domini Maximiliani Invictissimi Romanorum
Imperatoris Augusti. Maximilianus R. x. in persona [illegible] ad man-
datum domini Regis proprium Serntein subscripsit

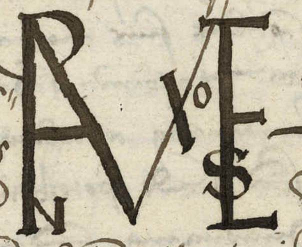

Nos vero Carolus humoi precibus annuentes animo
deliberato ex certa scientia et auctoritate nostra Cesarea omnia et singula ista
privilegia libertates donationes immunitates et quecunque in preinsertis
litteris tam generaliter quam specialiter contenta sunt approbavimus ratifi-

cavimus. Innovavimus et confirmavimus et presentium tenore de
certa nostra plenitudine approbamus ratificamus et confirmamus. Sta-
tuentes et decernentes ut prefate littere in omnibus suis clausulis punctis
verbis tenoribus, sententijs et continentijs firme et valide sint habean-
tur et censeantur, perpetuique roboris obtineant firmitatem. Et ut pre-
fatus Abbas et suum Monasterium in possessione et quasi possessione
omnium iurium tam realium quam temporalium in feudis suis et alienis
sint habentes (?) quiete permaneant, Mandantes igitur uni-
versis et singulis Principibus Electoribus, Archiepiscopis, Episcopis Du-
cibus Marchionibus Comitibus Baronibus Militibus Nobilibus Clien-
tibus Capitaneis, prefectis Civitatum Oppidorum et Locorum Castellanis
ac Rectoribus eorundem, ceterisque nostris et Imperij sacri fidelibus dilectis
cuiuscunque status gradus et conditionis existant, et magnifico Il-
lustri Duci Lutzemburgensi et eius Gubernatori presenti et futuris.
quatenus prenominatum Abbatem Monasterium et Conventum ac eorum bo-
na redditus et iura eorundem ab omnibus iniurijs molestijs oppressio-
nibus perturbationibus et violentijs auctoritate nostra protegant manuteneant
defendant et conservent, quotiescunque necessarium erit, aut per ipsos aut
eorum nuncios seu procuratores requisiti fuerint, Nulli ergo omni-
no hominum liceat hanc nostre confirmationis Innovationis et decreti
paginam infringere, aut ei quovis ausu temerario contraire. Si
quis autem hoc attentare presumpserit nostram et Imperij sacri In-
dignationem ac penam quinquaginta marcharum auri puri pro
una fisco nostro, altera vero medietate iniuriam passorum usibus
applicandam se noverit incursurum. Harum testimonio litterarum
sigilli nostri appensione munitarum. Datum in Civitate nostra Impe-
riali Nurenberga ultima die Mensis Martij. Anno domini
Millesimo, quingentesimo vicesimo quarto. Regnorum nostrorum
Romani quinto Ceterorum vero omnium Nono. Ferdinandus.

ar. aug. c. in Imp. Lud. 4. Ad mandatum domini Imperatoris in consilio Imperiali.

Collationate sunt precedentes copie, que ad longum scripte sunt et concordant cum suis Copiis ex vero Originali per duos Notarios Theodericum de Werden et Nycholaum Canonicos clericos Leodien. Dioc. collationatis et subscriptis et concordant cum illis per me Bartholomeum Vandalem clericum Leod. Dioc. sacra apostolica auctoritate Notarium publicum, quod protestor hac mea manu propria.

B. V. [illegible]

14 Kal. Aug. 819.

In nomine domini Dei et salvatoris nostri Jhesu Christi. Lodowicus divina ordinante providentia Imperator Augustus. omnibus Episcopis Abbatibus. Ducibus Comitibus. Vicariis. Centenariis. Thelonariis. actionariis. missis nostris discurrentibus, vel omnibus reipublice administrantibus tam presentibus quam et futuris. Notum sit quia vir venerabilis Sigoaldus Hispolitani urbis Ecclesie Episcopus et Abbas Monasterij quod dicitur Epternacum. quod est constructum in honore sancte et individue trinitatis et sancti Petri principis apostolorum, situm in pago Bedense quod beatus Willibrordus Episcopus suo opere edificavit, ubi etiam ipse corpore requiescit, detulit nobis quandam auctoritatem domini et genitoris nostri Karoli pie recordationis. prestantissimi Imperatoris. in qua continebatur insertum, qualiter predicto Monasterio et congregationi ibidem degenti, ad eorum necessitates fulciendas concessit, ut ubicunque naves vel homines predicti Monasterij pervenissent nullus theloneum ab eis requireret. aut exactare presumeret, Et deprecatus est. ut paternum morem sequentes. per nostram etiam auctoritatem predicto Monasterio similia concederemus, cuius petitioni libenter, aurem accommodare placuit. Et hoc preceptum nostrum erga idem Monasterium fieri iussimus. per quod precipimus atque iubemus. ut ubicunque homines ipsius Monasterij ob utilitatem et necessitatem fratrum ibidem consistentium in Imperio nostro Christo propitio advenerint nullus theloneum requirere aut exactare faciatis. Etiam et eis angariam vel inquietudinem [illegible] qui eorum negotia exercent, et per vos salvi et illesi eant et redeant. Et ut hec auctoritas ab omnibus verius credatur, manu propria eam subter firmavimus et anuli nostri impressione signari iussimus. Signum Lodowici Serenissimi Imperatoris Durandus diaconus [illegible] ad

Heiri[?] Welsacher[?] recognovi. Data xiiii kl. augusti
anno Imperii sui vi.

Collationata est presens Copia ex codice vetustissimo
in pergameno scripto concordans cum suo vero origi-
nali per Joannem Vergium[?] Notarium Curie Treverensis
Juratum subscriptum et concordat cum illo per me
Bartholomeum Wandalin[?] clericum Trev. dioc. sacra
apostolica auctoritate Notarium publicum[?] exscripta, quod protestor
hac mea manu propria.

H°

17 kal. feb. 9[?]

In nomine sancte et individue trinitatis
Karolus divina favente clementia Rex. Si pro eccle-
siasticis negotiis et servorum dei utilitatibus nostrorum fide-
lium postulationibus suggestionis suscipimus eorumque petitionibus sponta-
neum complemus assensum id profecto ad regni nostri statum et quod
maius est ad eterne remunerationis eadem[?] pertinere. Omnium
ergo sancte religionis nostrorumque fidelium presentium et futurorum com-
periat agnitio quod Reginarius illustris Comes pro anima sua
elimosina stipendia fratrum in monasterio sancti Willibrordi sub[?]
Epternaco deo famulantium de rebus eiusdem monasterii augmentare
et meliorare satagens addidit eorum prebende loca sua scilicet Mons-
berge super fluvium Moselle et Rodemacher cum ecclesiis et ceteris
omnibus eorum adiacentiis et in Ardenna[?] villam nomine vocabulo
Wadelo cum ecclesiis et ceteris omnibus appendiciis suis et in Chemmin[?]
tradationem[?] Charteue[?]. Unde nostram deposcit celsitudinem ut hec supradicta
loca et insuper omnia que prefati monasterii fratres prius habuisse noscuntur
nostra regia auctoritate asserentes confirmaremus. quorum locorum ista sunt
nomina Ethinae[?] Kerpen[?] Lepeldorff Hollendorff Arenzo[?] Mar-
kelen. Bladbach. Nefeninga[?] et ad Ceonia[?] Ecclesiam cum vineis. Certa
namque supradicta loca cum universis eorum appendiciis, cum ecclesiis
scilicet cum terris cultis et incultis, campis, vineis, pratis, pascuis,
silvis, aquis, aquarumque decursibus, molendinis, piscationibus, viis et
inviis, exitibus et regressibus quesitis et inquirendis, mobilibus et immo-
bilibus, ac mancipiis utriusque sexus, expetente prefato Comite dilectissimo
fideli nostro salubriter, eorumque placitam petitionem predictorum fratrum
stipendiis deputata per hoc nostre mansuetudinis apices consentimus et
Regia auctoritate illis perpetualiter habenda confirmamus. Precipientes

et omnibus modis servientes ut prius propter confirmationis inviolabili tenore servata permaneat et nullus unquam eiusdem Monasterii ductor existat, qui de conscriptis rebus aliquid subtrahere vel quolibet modo ab eorum servitio abripere presumat. Sed omnes iam dicte res eorum usibus sine ulla cuiuslibet contradictione perpetua stabilitate deserviant, quatinus pro regni nostri statu atque pro nostra salute, sed et pro omnibus predecessorum nostrorum semper eis Dei misericordiam exorare delectet et in laudibus divinis altari devotione promptiores existant. Et ut hec nostre confirmationis auctoritas inconvulsa stabilitate per cuncta succedentia tempora custodiatur et a nostris successoribus diligentius observetur, manu propria subter eam firmavimus et sigilli nostri impressione iussimus adsignari. Data xvij kl. Februarii anno incarnationis Domini D CCCC XV. Anno xxij regnante Karolo rege. Actum Attiniaco palatio in Dei nomine feliciter amen.

Collationata est presens copia ex codice vetustissimo in pergameno scripto concordans cum suo vero originali per Iohannem Wyssen [?] notarium [illegible] iuratum subscriptum, et concordat cum illo per me Bartholomeum Vuinckelfeld [?] clericum Tre. dio. sacra apostolica auctoritate notarium publicum [?], quod protestor hac mea manu propria.

Karolus Dei gratia rex Francorum et Langobardorum ac patricius Romanorum. Quicquid enim locis sanctorum venerabilium ob amorem Dei reddimus vel confirmamus, hoc nobis ad mercedem vel retributionem et eternam perhenniter [?] confidimus. Idcirco notum sit omnibus fidelibus nostris presentibus scilicet et futuris qualiter vir venerabilis Bernardus sancte Senonensis urbis et ecclesie archiepiscopus, qui est rector Monasterii sancti viri sancti Willibrordus [?] tempore requiescit, quod est situm in loco Epternaco, clementie regni nostri innotuit, eo quod bone memorie Karolomannus quondam germanus noster pro mercedis sue augmento villas aliquas in pago Bedense in loco nuncupante Oleise super fluvium Salmana et Offiring super Lesera, una cum terris, domibus et edificiis, accolabus, mancipiis, vineis, silvis, campis, pratis, pascuis, aquis aquarumve decursibus, totum et ad integrum quicquid ad ipsa loca legibus pertinere videtur, ad predictum Monasterium visus fuit condonare. Sed negligentia prevenientes neglectus cartula concessionis ipsius germani nostri ex [?] arrepta fuisset. Unde asserit se iam dictus Bernardus archiepiscopus ipsas res quieto ordine ad partem iam dicti Monasterii tenere, sed pro rei totius firmitate petiit a celsitudine nostra ut hec nos denuo in elemosina nostra et iam dicti germani nostri per nostram auctoritatem ipsas res ad ipsum sanctum locum concedere atque confirmare deberemus. Cuius petitionem pro divino intuitu et reverentia ipsius sancti loci noluimus denegare, sed in omnibus pro mercedis nostre augmento hec concessisse atque confirmasse cognoscite. Quapropter per presens decernimus ac iubemus precipientes ut nullus quislibet de fidelibus nostris neque ex iudiciaria potestate ullo unquam tempore ante memorato Bernardo archiepiscopo neque successoribus suis qui fuerint rectores Monasterii sancti Willibrordi de iam dictis rebus inquie-

tate aut calumniam inferre, aut aliquid abstrahere nec minuere
ullo umquam tempore presumat, sed pro mercedis nostre augmento
et animarum genitoris nostri Karolomanni regis ad eam dictum sanc-
torum nostris futurisque temporibus Christo auspice per manus rect-
orum in luminaribus ipsius ecclesie, seu stipendiis servorum dei
qui ibidem deo famulari videntur, perhenniter proficiant in aug-
mentis. Et ut hec auctoritas inviolata deo adiuvante omnibus
temporibus valeat perdurare, manu propria subter roboravimus decrevimus
et de anulo nostro sigillare.

Collationata est presens copia ex codice vetustissimo
in pergameno scripto concordans cum suo vero origi-
nali per Joannem [?] notarium civis Treveren[sis]
dictum subscriptum, et concordat cum illa per me
Bartholomeum [?] clericum Treverensis dioc[esis]
sacra apostolica auctoritate notarium publicum [illegible]. Quod
protestor hac manu mea propria.

In nomine domini dei et salvatoris nostri Jesu Christi.
Lodowicus divina ordinante providentia Imperator Au-
gustus. Cum petitionibus sacerdotum ac servorum dei iustis
et rationabilibus divini cultus amore favemus, superna nos gra-
tia muniri non dubitamus. Proinde noverit utilitas seu indu-
stria omnium fidelium sanctorum tam presentium quam et futurorum quia vene-
rabilis vir Sigoaldus Spoletane urbis ecclesie episcopus et ab-
bas monasterii quod dicitur Epternaco quod est constructum in honore
sancte et individue trinitatis et sancti Petri principis apostolorum
situm in pago Bedense, quod beatus Wyllibrordus episcopus suo opere
edificavit, ubi et ipse corpore quiescit in Christo et congregatio servo-
rum dei sub ordine sancto quiescat, adiens serenitatem culminis
nostri detulit nobis auctoritatem immunitatis domini genitoris nostri
Karoli bone memorie serenissimi Augusti, in qua continebatur in-
sertum qualiter ipsum monasterium ob amorem dei tranquillitatemque fratrum
ibidem consistentium cum omnibus rebus ad se iuste aspicientibus vel perti-
nentibus sub plenissima defensione et immunitatis tuitione habuisset.
Pro firmitatis namque studio deprecatus est ut paterne auctoritatis firmi-
tatis gratia nostram quoque superadderemus auctoritatem. Cuius petitioni ob amorem
dei et venerationem ipsius sancti loci libenter assensum prebuimus et hoc
nostre auctoritatis preceptum erga ipsum monasterium immunitatis
gratia fieri libuit. Per quod precipimus atque iubemus, quod nullus iudex publicus
vel quislibet ex iudiciaria potestate in ecclesias aut loca vel agros seu
reliquas possessiones memorati monasterii, quas moderno tempore
infra ditionem Imperii nostri iuste et legaliter possidet vel que
deinceps in iure ipsius sancti loci voluerit pie-
tas augeri, ad causas audiendas vel freda aut tributa exigenda,

aut mansiones vel paratas faciendas vel fideiussores tollendos aut
homines ipsius monasterii tam ingenuos quam et servos super terra ipsius comma-
nentes iniuste distringendos nec ullas redhibitiones aut illicitas
occasiones requirendas nullis et futuris temporibus ingredi audeat vel
ea que superius memorata sunt penitus exigere presumat, sed liceat memo-
rato abbati suisque successoribus res predicti monasterii sub immunitatis
nostre defensione quieto ordine possidere. Et quicquid inde fiscus sperare
poterit totum nos pro eterna retributione predicto monasterio concedimus
alimonia pauperum et stipendia monachorum ibidem deo fa-
mulantium proficiat una pro nobis et coniuge proleque nostra atque stabili-
tate totius imperii nostri a deo nobis concessi atque conservandi
domini clementiam iugiter exorare delectet. Hanc vero
auctoritatem ut pleniorem in dei nomine obtineat vigorem et a fidelibus
sancte dei ecclesie et nostris verius credatur et diligentius conservetur
manu propria subter firmavimus et anuli nostri impressione
signari iussimus [illegible] in augmentis quatenus pro
[illegible] ibidem deo famulantium.

Pro copia collationata et auscultata ex originali in
pergameno scripto veracissimo per Joannem [illegible]
notarium subscriptum et concordat cum illa per
me Bartholomeum Wandalini clericum [illegible] diocesis
sacra apostolica auctoritate notarium publicum [illegible]
[illegible] hac mea manu propria.

a. 741 Karolomannus gratia dei Rex Francorum
vir illuster. Si petitionibus sacerdotum vel ancillarum dei
per quod eorum quietem vel necessitates eorum intente audimus,
vel ad effectum in dei nomine mancipamus, regiam consuetudinem exerce-
mus et nobis ad laudem vel stabilitatem regni nostri in dei nomine
pertinere confidimus. Igitur venerabilis vir Adelbertus abbas ex
monasterio quod est constructum in pago Badense super fluvium
Ora in honore sancte Trinitatis et sancti Petri quod ipse [illegible]
suo opere edificavit ubi ipsius corpus requiescit vel ipse Adelbertus
cum sua congregatione monachorum sub sancto ordine quiescere videntur.
nostre petiit clementia regni nostri [illegible] ut omnes villas vel
curtes suas vel homines monasterii sui quos tunc ibi habere videntur,
vel in antea a deo timentibus vel donatis [illegible] concessis vel quod pro
ipso monasterio sperare videtur. Unde legitimo [illegible] nostris sub
[illegible] nec vel immunitatis ipsius monasterii. Hec gra-
tanter accepisse in omnibus cognoscite. Quapropter per presens de-
cernimus ac iubemus preceptum ut neque vos neque iuniores seu suc-
cessores vestri nec missi de palatio nostro discurrentes nec ullus publicus
de iudiciaria potestate in curtis vel in villis ipsius monasterii ad causas
audiendum vel fideiussores tollendum nec mansiones vel paratas
faciendum, nec homines ipsius ecclesie distringendum, nec ullas redhi-
bitiones ibidem requirendum ingredi non presumatis. Sed sicut a pri-
ncipibus antecessorum regum ad iam dictum monasterium [illegible]
[illegible]. Ita deinceps per nostram auctoritatem maneat [illegible], ut
deo [illegible] pro nobis vel regni nostri stabilitate domini misericordiam
deprecentur. Et ut melius hec auctoritas habeat manu nostra subscriptionibus
vel sigillo anuli nostri subter decrevimus affirmare. Data [illegible]
primo regnante ipso Karolomanno.

Pro copia collationata et auscultata ex originali in perga-
meno scripto veracissimo per Joannem [illegible]
notarium subscriptum et concordat cum illa per me
Bartholomeum Wandalini clericum [illegible] diocesis
sacra apostolica auctoritate notarium publicum [illegible]
[illegible] hac mea manu propria.

25

774 circa

Karolus rex Francorum vir illuster. Si petitionibus
sacerdotum vel ancillarum Dei quod pro eorum quiete
vel iuvamen pertinet, libenter obaudimus vel ad effectum in Dei nomine
mancipamus, regiam consuetudinem exercemus et nobis ad laudem
vel stabilitatem regni nostri in Dei nomine pertinere confidimus. Igitur venera-
bilis vir Adelbertus abbas Epternacensis monasterii quod est constructum in pago
Bedense super fluvium Sura in honore sanctae Trinitatis et sancti Petri quod venera-
bilis episcopus Willibrordus suo opere aedificavit et ubi ipse corpore quiescit, vel
Adelbertus abbas una cum monachis gubernare videtur. Clementiae regni nostri
petiit ut omnes villas et res suas vel homines quos pro tempore habere vi-
detur aut in antea adeo timentibus fuerint collatae vel coniectae, unde le-
gitimo reddidit inditio sub sermone tuitionis nostrae vel emunitatibus ipsius
monasterii largiremur, cuius petitionem pro gratiante nos concessisse vel in
omnibus confirmasse agnoscite. Quapropter per praesens iubemus praeceptum ut neque
vos neque successores vestri neque missi vestri in ecclesias vel in villas praedicti
monasterii ad causas audiendum nec fideiussores tollendum nec mansiones
aut paratas faciendum nec homines ipsius ecclesiae distringendum ullumquam tempore
praesumatis. Sed sicut per chartas antecessorum regum hactenus fuit conser-
vatum, ita deinceps per nostram auctoritatem generaliter maneat conservatum,
ita ut eos nobis et regni nostri stabilitate Domini misericordiam delectet exora-
re. Et ut haec auctoritas firmior habeatur et melius conservetur, manus nostrae
subscriptionibus et anulo nostro impressione subter decrevimus affirmare.
Actum anno IIII regnante Karolo rege.

Praesens copia collationata et auscultata ex originali in
pergameno scripto concordat per Joannem
Beringi notarium subscriptum et concordat cum illa
Bartholomei Wiandalini clerici
Treverensis dioecesis sacra auctoritate apostolica notarii publici
scripta, quod protestor hac mea manu propria.
[signature]

26

Informatio inductiva epilogice ex
originalibus fundationis huius ecclesiae pro de-
cisione causae subscribenda cum verbis in ecclesiam
Epternacensem ex adverso ostendentibus [illegible] scripte-
rer sui intendant legentes.

Epternacensis ecclesia cuius immunitatem libertatem privilegio
et fundationi explanationem patris conventus [illegible] describit, aucta fide
dignarum et certe venerabilium testimonia literarum a sancto Clemente
Willibrordo Fresonum apostolo Traiectensique primo archiepiscopo a Roma
veniente, pluribus sanctorum reliquiis onusto, ab ipso in eadem terra dicta
constructa atque aedificata in honorem sanctae et individuae trinitatis sanctorumque
Petri et Pauli et Joannis Baptistae in pago Bedensi oppido Epter-
naco, opere et adminiculo partim sanctae virginis et ad honorem tenentis
abbatissae Irminae, Dagoberti regis Francorum filiae, ex una
deinde Pippini senioris Austrasiorum [illegible] ducis, fundatoris domus
Caroli illustris [illegible], cui sancto Willibrordo [illegible] et
ceteri episcopi [illegible] egerit, ex altera sanctae Bertradis sororis filii una
cum illustri Plectrude sua coniuge altera. Dicti episcopi opera [illegible]
apostolicas insulas papa Sergio imperatoriasque Justiniano Romanas
apertibus disposuit. Cui ecclesiae sanctus Willibrordus episcopus primus
inter monachos monachus 41 annis abbas praefuit, quam per laudabiles
sanctas regulas instituta sanctis Benedicti Fratres pro dicti ecclesiae ...
aliisque possessionum iuribus testamentariis legationibus ac hereditatis
testationibus imperatoriisque multis rerum privilegiis exornavit sibi
apostolica sua auctoritate et divino [illegible] insignis [illegible] anno dominicae
incarnationis 739 indictione 7. Anno vero ordinationis suae 46
[illegible] 7 [illegible] pretiosam animam caelo. Epternacensi suae ecclesiae
corpus [illegible] suo corpore decenit [illegible] ut ad quod [illegible] possessio-
nem vel civilem [illegible] attingamus [illegible] patris materiae commis-
sa [illegible] ad ipsos fundatores solum reflectamus.

Sancta igitur Irmina parte sua Epternacensi

Villi marinis [illegible] ad eam desolatam sed a piis Dagoberti
regis aucti etiam successione stabilitam augmentatamque possessi-
onem item Pippini et coniugis eius Plectrudis eiusdem ecclesie
fundi medietatem, quam a Theodardo Theotarii quondam ducis
filio ceperant sponte unde libere absolute prout ipsi feudali ac
proprietatis iure possederant cum omnibus circumstantiis et dominationibus
sancto Clementi Willibrordo in usum ecclesie ~~ecclesie~~ successoribusque eius cum
terris domibus edificiis areolis mancipiis silvis campis pascuis
pratis aquis aquarumque decursibus molendinis piscationibus omnique
iure imperpetuum tradiderunt, contulerunt atque delegarunt. Cuius
fundationis donationis et dicti testamenti carte quas plurimas omni
robore et verborum stilo eius ~~regis~~ suffulte, cum subscriptionibus multorum
ordinumque sed et ~~[illegible]~~ multe ville in parte conterminentibus ecclesie
in scriniis dicte ecclesie [illegible] efficace comprimuntque testimonium cunctis se-
culis afferentes. Cui tam magnifice regalis fundationis princi-
pia, sequentes Francorum Reges precipue cum sanctitatis loci tum in-
signis confessoris corpore decorati cum tanti confessoris [illegible] memorie.
omni veneratione devotioneque amplectentes, eo vigore quo instituta
fuerat ecclesie [illegible] feliciter in suo perdurare [illegible] operam
dantes, imperiali motu proprio regiam statim munimentis confirmarunt.
Quarum quia longum esset imo impossibile vel tenorem vel seriem inserere
saltem Regum earum nomina subiectam. Primus ergo post Pippinum
seniorem fundatorem nunc prenominatum extitit ex Alchaide sive
Calpiade filius scilicet Carolus Martellus Carlomannus
huius filius post quem Pippinus predicti frater Carlomannus
Pippini filius Carolus magnus Francorum rex et Imperator Au-
gustus Lotharius eius filius [illegible] Ludowici plures
Caroli plures Ottones plures qui de Saxonia ad Imperii sceptra
[illegible] motu proprio [illegible] ipsi
ecclesie [illegible] principum [illegible] pro loci honore auctoque [illegible]

inde gesta [illegible] desuper Imperatorum [illegible] de data 992.
Henrici plures qui partem de Bavarie ducatu [illegible]
conscendere. Et ut breviter perstringam totus Regum Imperatorumque
catalogus ad id serere, in suis quisque locis singulari munificentia,
dum defensionem protectionemque ecclesie etiam ipsius fundationis
instrumentum receperunt [illegible] et singula iura dominia privilegia.
[illegible] sub divina ac Imperatoria multisque
[illegible] infligendis [illegible] hec ut [illegible]
[illegible] in scriniis ecclesie ~~ecclesie~~ contenta cunctis [illegible] loci [illegible]
[illegible] devotionem pandentes. reverentia pariter et timore [illegible].
Et ut paulisper ad [illegible] regum
solijs [illegible] Henrici [illegible] regnum
ad Lotharium ducem Saxonie translatum est. Cuius [illegible]
ecclesie ~~ecclesie~~ suo iure dominioque et uno [illegible] impugnata [illegible],
[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] fluvius [illegible]
quem constituta [illegible]. Cuius dominium ceteris [illegible] ab ipsis
dictis fundatoribus regibusque confirmatoribus et [illegible] a ponte
dicte ville ecclesie [illegible] ad [illegible] in Wasserbillich [illegible]
[illegible] ab omnibus [illegible] est Cum
Imperator ad sancti Clementis Willibrordi patrocinia [illegible]
applicuit. [illegible] dominii antiqui [illegible] dicti
fluvii [illegible] sed iuxta preceptum Evangelii [illegible]
[illegible] Deo sed et [illegible]
[illegible] regali munificentia [illegible] suggesserunt. [illegible]
[illegible] optimates [illegible] sed et [illegible] consules
[illegible] dictum fluvium [illegible] ad ecclesie [illegible]
pertinere [illegible] dicti

fluvij Sure Dominium manus eorum aquarumque decursus et transitum
confirmavit, sed et navalem viam, sicut alveum, et ut vulgariter
de Linger in alveo fluminis ad 24 pedum latitudine distinguit.
prout desuper regali signeto sigilloque munitarum litterarum tenor
in Treveris urbe datarum Anno domini 1131 Kl maij indictione 9
cuncte legentibus manifestat,

Post hunc Henricus sextus Romanorum Imperator predecessorum
more omni auctoritatis robore Imperiali dicte Ecclesie dominia, immu-
nitates et privilegia astipulans atque confirmans cuiuscumque status aut con-
ditionis personas ullo pacto predictis dicti Monasterij contravenientes ad-
iuncto ipso aucte pena [illegible] compelli censuit ad mulctam centum
librarum auri, quarum media pars in Imperialis Camere altera vero
in subsidium dicte Ecclesie usus dampnificati prout patet sub tenore
suarum litterarum de data 1192

Ad idem Carolus Romanorum et Bohemie Rex [illegible] indultis datis
in praga per [illegible] anno 1047 summo studio operam suam [illegible].

Preterea Wenzelaus de Bohemia et tunc Lutzemburgensis Bra-
bantie Lotharingie Limpurgie dux immunitatem dicte Ecclesie oppidi
astipulans dictamque Ecclesiam dictosque fratres tanquam loci fundi dominos
amplectens cum eodem pie memorie Petrus de Keyseria dicte Ecclesie
Abbas pro sua supportatione charitativoque subsidio in fundum oppidi [illegible]
[illegible] eius fratres [illegible] cum aliis contractum [illegible]
ad terminum [illegible] duratura depositione [illegible] in oppido dicte
[illegible] de [illegible] sed solum cuiuslibet mensis [illegible] duci [illegible].
In acceptatione et [illegible] predicta oppidi dicte ad se [illegible] separatos
[illegible] non nisi [illegible] convenientes. Ad abbatem vero [illegible]
[illegible] suos fundamentales [illegible] prout patet in [illegible]
[illegible] in Lutzemburgio de data 1359. Wenzelaus de-
inde Romanorum Rex et Bohemie ad idem [illegible] potioris quibus potuit
robore verbis sublimioribus immunitates et privilegia dicte Ecclesie confirmavit

Datum in Lutzemburgio regnorum nostrorum anno 1385. Pro mo-
re igitur predicti sequaces Imperatores Reges et principes usque
ad hec nostra [illegible] serenissimi Imperatoris Caroli quinti tempora [illegible] et
[illegible] ad tenorem effectumque predecessorum suorum dicte Ecclesie
dominia immunitates ac privilegia confirmant.

Preterea quoque [illegible] confirmationes [illegible]
[illegible] indulta privilegiaque Romanorum pontificum [illegible]
preposito ordine [illegible] Regum Imperatorumque [illegible]
dicte Ecclesie [illegible] pro fundationis [illegible] defensione [illegible]
[illegible] sed [illegible] supplendo [illegible] pro et patet ex
tenore [illegible] sancti Martini de data 4 [illegible] Benedicti 7.
Joannis 22. In [illegible] anno suo [illegible].
Gregorij 6. Honorij. Alexandri 4 de data 1069 in [illegible] de
usu mitre, sandaliorum, Dalmatice [illegible] baptizandi [illegible]
in dicta ecclesiam ad [illegible] Eugenij 3. de data 1147.
aliorumque sanctorum pontificum quarum tenor apostolico more [illegible]
[illegible] potuit ac debuit, pro [illegible] constituatos, ac cum exemptos Regum et
[illegible] solius [illegible] ac Imperatoribus. quas [illegible]
[illegible] in parte dicte Ecclesie [illegible] clausulis
[illegible] pondere [illegible] quibus [illegible] no [illegible]
Abbati facultas [illegible] dicte Ecclesie [illegible] monitisque [illegible]
non desistentes [illegible] anathematis publice [illegible]
[illegible] penitentesque [illegible] absolvendi [illegible] pro [illegible]
ac ad [illegible] compellendi [illegible] claves
concessit. [illegible] quibus omnibus [illegible] Imperialis dicte Ecclesie
dignitas Abbatie dominium, [illegible] immunitas pro
quibus [illegible] tot Imperatores Reges tot, tot denique duces et proceres
[illegible] tanto studio tam egregijs litterarum munimentis
sanctionibus [illegible] pre [illegible] interposuit

pro repinenda in posterum emulorum temeritate defendatur,
Sed cum labilis temporis invidia egregia quaeque oblivione obdu-
cat ac hominum memoria labente vitio quod nonnunquam plerique gravi disten-
dio patrimonii iactura sentiunt. non segnius pie memorie Wynan-
dus Epternacensis Abbas sibi veritus, pro conservatione maiori ad me-
moriam revocandum redactos. dominii fluvii Sure. sanioris fretus consilio
tempore Eugenii 4 pape Anno domini 1446 Indictione 9. 17 die Sep-
tembris in aula abbatiali Epternacensi [illegible] sub [illegible] cum [illegible]
tum oppidi presentia, testimonioque fide dignorum [illegible] viros probos et
grave conscientie [illegible] dicto flumini Sure supposito [illegible]
solemnitatibus in manus Nicolai Rossart publici Notarii. quid de dicti
fluvii dominio temporum habitum contestati. qui omnes una
voce et unanimi consensu. specificantes [illegible] et iuramento
affirmarunt tam de [illegible] quam de suis progenitoribus p-
decessoribus in posterum [illegible] relatos habere ac tenere dictos
Epternacenses Abbates [illegible] et fuisse dicti fluvii Sure veros
dominos, ac iuxta limitationem [illegible] semper veros possessores. Quia
de re Iusticiarius in Epternaco quod ipse habebit et tenebit [illegible] asserunt
et pater eiusdem Monasterii Advocati. inconsulto edificia super eodem
flumine facta. inconsultoque piscandi iustitia super eodem recepta. neminem
omnes et singulas iniurias et molestias. eisdem dominis possessoribus in
eodem factas deponere, et viriliter defendere. Sed et quod in eodem flumine
nullus extraneus absque [illegible] piscari presumeret cum sit [illegible] licitum
[illegible] consuetudine [illegible] in ipsis observata [illegible] cuius contrarium nec
ipsi viderint audierint nec memoria hominum [illegible] existit prout per
dictum instrumentum largius patet. Item quia more consuetudineque decla-
rationem esse hodie fieri demonstrandum. Nam [illegible] de Epternaco
[illegible] certa receptacula [illegible] dicta [illegible] quorum
nomine [illegible] duos [illegible] dictos Epternacenses et Wasserbillich
esse [illegible] ab anno in annum ab Advocato Epternacensi
[illegible] statuto [illegible] piscationem intendunt, Si vero fu-

adimisses dicta receptacula vel [illegible] grato domini largius consti-
tuere contingat suis [illegible] per Iusticiarium exigatur, presump-
tionis super emenda cum eo componunt, De his autem qui [illegible]
instrumentis. inconsultis [illegible] piscatores in dicto
flumine offensi fuerint. confiscatis navibus. instrumentisque [illegible] propter
quibus illicitam piscationem attentarent, Iusticiarius Epternacensis pro
conservatione Epternacensis Monasterii dominii. ne degenerato modo
[illegible] temporis, verum iuxta dominium privilegiatum et mo-
rem hactenus observatum [illegible] compellere et coercere habet iure.

Sequitur instrumentum de testimonio naturalis vie in fluvio Sura.

147 [illegible] 1446. In nomine Domini Amen. Per hoc presens publicum instrumentum cunctis
pateat evidenter quod anno ab Incarnatione eiusdem millesimo
quadringentesimo. quadragesimo sexto pontificatus sanctissimi in
Christo patris et domini nostri domini Eugenii divina providentia pa-
pe quarti anno eius decimo sexto decimaseptima die mensis Sep-
tembris. hora nona vel circa in Aula Abbatiali Monasterii sancti
Willibrordi Epternacensis in mei Notarii publici venerabiliumque et
Religiosorum in Christo domini Wynandi Abbatis Conradi Camerarii
Theodorici custodis Monasterii predicti. Nicolai de Lellich Scultetii
[illegible] Iohannis [illegible] Iacobi [illegible] Michaelis de [illegible]
lingen Iusticiarii et Nicolai [illegible] scabinorum oppidi Epternacensis
testiumque infrascriptorum presentia personaliter constituti. discreti viri
Nicolaus [illegible] Hans [illegible] in [illegible] Nicolaus
molitor ville in [illegible] Henricus [illegible] ville in [illegible]
[illegible] Johan [illegible] Hans [illegible] et [illegible] de [illegible]
molitor ville in [illegible] super flumine Sura [illegible] predicti
attendentes quod ad [illegible] veritatis testimonium [illegible]
[illegible],

odio vel amore inducti, sed spontanea voluntate et unanimi consen-
su dixerunt, certificarunt, promiserunt, et iuramento prestito affir-
marunt in hec verba vel eisdem in effectu similibus. Quod venerabiles re-
ligiosi domini Abbas et Conventus monasterii s. Wyllibrordi in
Epternaco sunt veri domini et possessores fluminis dicti Sura a ponte
in Epternaco sito usque ad pontem in Wasserbyllich situm. Et ideo
piscatoribus in Epternaco, quos ipsi habebant, et tenent ex parte domino-
rum eiusdem monasterii concesserunt licentiam super eodem flumine facta
concessa dictis piscandi super eodem aqueta, nec non omnes et
singulas molestias et iniurias eisdem dictis possessoribus in eodem factas
deponere, et easdem [illegible] defendere, nec licebit alicui extraneo vel
alieno in eo piscari. Hec enim sunt iura et consuetudo, a tanto tempore et per
tanta tempora observata, quod eiusdem contrarium in memoria hominum non existit,
quemadmodum expresse hec viderunt, et ab omnibus suis progenitoribus
seu predecessoribus clare audiverunt; Hec illi. Et quia premissi prenominati
testes sic producti michi notario publico subscripto contra predictam
certificationem et prendicationem nichil dixerunt vel dicere, seu venire
vel dicere presumebant per se seu quoscumque alios. Sic eas prelibatas do-
[illegible] vel a iure permissis seu clarioribus certificationibus,
quomodo ipse oportunum fuerit ratificare et approbare promiserunt; Super
quibus omnibus et singulis premissis prefatus dominus Wymandus Abbas pe-
tiit a me notario publico subscripto sibi fieri unum vel plura instru-
menta. Acta sunt hec Anno Indictione pontificatu mense die hora et loco prescriptis
presentibus ibidem Nobili viro domino Johanne de Ryennich milite et discretis
viris Henrico Zant et Nicolao Hudeyssen scabinis in Epternaco testi-
bus ad premissa vocatis et specialiter rogatis.

Et ego Nicolaus Rosport de Stauffenburgh clericus Maguntinensis
diocesis publicus sacra imperiali auctoritate Notarius, quia dictis prenominationi
et certificationi ac omnibus aliis et singulis premissis dum sic ut
premittitur agerentur et fierent, una cum prenominatis testibus pre-
sens interfui, eaque sic fieri vidi et audivi. Ideo hoc presens publi-
cum instrumentum manu mea propria scriptum exinde confeci subscripsi et in hanc publi-
cam formam redegi. Signoque et nomine meis solitis et consuetis signavi
Rogatus et requisitus in fidem et testimonium premissorum:

Pippinus Rex Francorum vir inluster. Si petitio-
nibus sacerdotum vel servorum Dei quod pro eorum quiete
vel utilitate pertinet libenter obaudimus vel ad effectum in
Dei nomine perducimus, Regiam consuetudinem exercemus, et nobis ad
laudem vel stabilitatem regni nostri in Dei nomine pertinere confidimus.
Igitur venerabilis vir Albertus Abbas de monasterio Epternaco
quod est constructum in pago Bedense super fluvium Sura, in ho-
nore sancte Trinitatis et s. Petri quod s. Wyllibrordus episcopus suo opere
edificavit, ubi ipsius corpus requiescit, vel ipse Albertus abbas
una cum congregatione monachorum sub sancto ordine conversari videtur,
missa petitione clementie nostri regni suggessit, ut omnes villas
vel curtes suas vel homines monasterii sui quod nunc ipse videtur habere, aut
in antea a deo timentibus hominibus fuerint collate vel donate vel
conscripte, vel qui per ipso monasterio sperare videntur. Unde legitimo
reddant rationem sub sermone tuitionis nostre vel immunitatibus ipsius
Monasterii sui hoc [illegible] concessisse vel in omnibus confirmasse de-
beremus. Quapropter per presens preceptum decernimus ergo iubemus precipientes
ut neque vos, neque iuniores seu successores vestri, nec missi de
palatio nostro discurrentes, nec ullus quilibet de iudiciaria potestate
in curtes vel in villis ipsius monasterii ad causas audiendum,
nec fideiussores tollendum, nec mansiones aut paratas faciendo,
Nec homines ipsius Ecclesie distringendum nec ulla redibitione requi-
rendum ibidem ingredi non presumat, Sed sicut ipse Wyllibrordus an-
tecessorum regum a iamdicto Monasterio usque nunc fuit concessum
vel dimissum per nostram auctoritatem maneat inconvulsum; nisi
ut liceat eos per ista preceptione, vel ista immunitate quieto vivere
vel residere, et die noctuque pro nobis vel regni nostri deum iugiter
una [illegible] exorare. Et ut hec auctoritas firmior habeatur etc.

ipsa melius consistat. manuum nostrarum subscriptionibus vel signaculis
fideliter eam decreuimus affirmare.

Presens Copia collationata et auscultata est cum
suo originali in pergameno scripto per Jo-
hannem ~~Bergium Notarium~~ Ludowicum Clerici
Notarium subscriptum, et concordat cum illa per
me Bartholomeum Wandalum clericum Trevirensis
dioecesis sacra apostolica auctoritate Notarium publicum ex-
cepto, quod protestor hac mea manu propria.

[signature]

2 feb. 1359.

Wenceslaus de Boemia dei gratia Lucemburgensis, Lotharingie, Bra-
bantie ac Lymburgensis Dux, Sacri Imperij marchio. Notum fa-
cimus tenore presentium uniuersis. Quod cum venerabilis ac Religi-
osus vir dompnus Willelmus de Kerpena abbas monasterij sancti
Wyllibrordi Epternacensis una cum Baronibus militibus armi-
geris oppidis et villis Lucemburgensis ducatus nostri predicti prospera-
ter considerans quod tam propter guerras quas contra Comitem et
Ciuitatem habuimus Treuirensem quam etiam cum recolende memo-
rie genitoris debita aliaque per nos pluriformiter onera
sustenta diuersis stipendiarijs obligamur et creditoribus ad
quod ipse abbas suis per eum preuidit nec supplendo oneri
sufficiemus. Ut tam in oppido Epternacensi, cuius ad nos et nostros
heredes Lucemburgenses duces dominium generale et ad eum ac suos
successores dicti monasterij abbates fundamentale pertinet di-
rectum, quam alijs nostris iam dicti ducatus oppidis de singulis
denariatis et marcatis, que spacio trium annorum continuorum
a data presentium proxime sequentium in dicto Lucemburgensi et cunc-
tis oppidis venditur unde decreto triennij durante termino de-
cimi cuiuslibet monete solidis ex dictis marcatis et denariatis
prouenientibus octo nobis soluere denarios dictorum stipendiariorum
et creditorum applicandos solutioni. spontanea consensit volun-
tate ad quod nullo iure tenebatur. Nos igitur ipsius Abbatis
predicti beniuolentiam considerantes volentesque quibus nobis non
saltem minus pro se fecerit studuit solicitudine complacere, ei-
dem et suis pro nobis et nostris bona fide promittimus successoribus.
quod per huiusmodi consensum ipse seu sui successores in suis dictis
priuilegijs consuetudinibus aut libertatibus per nos aut nostros
heredes et successores nullatenus ledi volumus aut preiudicari quo-

per dictam [illegible] servientes et strictius firmiter observari. Insuper
bona fide promittimus dicto triennio completo termino, quod amplius
talem impositionem seu [illegible] aliam inconsuetam. a dicto [illegible]
petemus, a [illegible] predicti oppido. quibuslibet dolo semotis et fraude.
In cuius rei testimonium presentes fecimus nostri sigilli appensione roborari.
Datum [illegible] die purificationis virginis gloriose Anno domini
Millesimo CCCC[mo] quinquagesimo nono.

Collationata et auscultata est hec presens Copia
per Wilhelmum [illegible] Notarium secretarium
Consilii Mechliniensis et concordat cum
suo vero Originali sub sigillo [illegible] viridi
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Bartholomeum
[illegible] [illegible] apostolica auctoritate Notarium pub-
licum, quod protestor hac mea manu propria.

[signature]

Regalia Burkardi abbatis Epter.

7 dec. 1495

Joannes dei gratia sancte Treverensis Ecclesie Archiepiscopus sacri
Romani Imperii per Galliam et regnum Arelatense Archicancel-
larius ac Princeps Elector ad futuram rei memoriam Uni-
versis et singulis presentibus et futuris notum facimus, quod dudum
dive memorie Ludovicus Romanorum Rex pro se et sibi in
Imperio successuris, predecessori nostro felicis memorie Balduy-
no et eius successoribus, ac nunc invictissimus princeps Roma-
norum rex et semper Augustus, Maximilianus Rex, dominus noster nobis
nostrisque successoribus, ut scilicet Treverensis Archiepiscopus qui pro tempore Abbati-
bus monasterii sancti Willibrordi Epternacensis ordinis sancti
Benedicti [illegible] Regalia temporalia et feuda quecumque sui monasterii
concedere, deque eisdem abbates ipsos infeudare et investire im-
peratoriis seu Regiis nomine et auctoritate valeat perpetuo indulserunt.
[illegible] in Regiis dicto predecessori nostro, ac nobis et successoribus nostris de-
super datis literis, et quodam presertim serenissimi regis domini nostri
Maximiliani ad modernum Abbatem Epternacensem nuper emisso
desuper mandato clarius, Hinc Regiarum literarum et mandati
vigore comparuit coram nobis in propria persona Venerandus
et religiosus nobis in Christo dilectus Burkardus [illegible]
[illegible] de Monasterio modernus Abbas [illegible] Mo-
nasterii Epternacensis (quod insigne sacri Romani Imperii
membrum existit) humiliter et instanter petiit quatenus sibi Regalia
temporalia et feuda monasterii sui, prout ab eodem sacro Imperio sui
predecessores abbates a retroactis temporibus habuissent et tenuissent, ha-
bere et tenere debuissent, concedere, ipsumque de eisdem infeuda-
re et investire dignaremur, Nos itaque recepto prius ab eodem Bur-
kardo Abbate, et nobis prestito fidelitatis subiectionis et obe-
diencie iuramento debito et consueto, Regiis nomine et auctoritate sup-
radictis, eidem Abbati Regalia temporalia et feuda huiusmodi concessimus.

Ipsumque de eisdem infeudavimus et investivimus ac concedimus
infeudamus et investimus per presentes. Decernentes eisdem nomine et auctoritate,
quod prefatus Abbas in omnibus et singulis suis et Monasterii sui Opidis,
Vicis, pagis, Castris, Castellis, Curiis, Villis, Dominiis, Territoriis et
districtibus, etiam fluminibus et ripis, ac locis aliis, que ipse Abbas
hactenus aut quomodolibet, habet et possidet, seu habere et possidere debebit,
Regalia, Temporalia et feuda huiusmodi, cum suis honoribus, preeminentiis, li-
bertatibus, privilegiis, prerogativis, Juribus, Consuetudinibus, obventionibus,
pertinentiis et attinentiis quibuscumque et qualibuscumque, merum et mixtum Impe-
rium, ac exercitium Jurisdictionis temporalis, habere et exercere, illisque uti
valeat, quod ad eum seu predecessores Abbates ea habuerunt et exercu-
erunt. Illisque usi fuerint seu habere exercere et uti quomodolibet potuerunt aut
debuerunt, Mandantes propterea nomine et auctoritate predictis universis et
singulis vasallis et fidelibus Comitibus, Baronibus, Militibus, Nobi-
libus, Clientibus et Ministerialibus, Gubernatoribus, Rectoribus, Burggraviis,
Maioribus, prepositis, Justitiariis, Scultetis, Centurionibus, Advocatis
et Officialibus, Civibus, Opidanis, Colonis, Censuariis ac subditis quibuscumque,
eiusdem predicti Monasterii, cuiuscumque dignitatis, gradus, status seu conditionis
existunt. Precipue Scultetis, Scabinis, Justitiariis et Civibus seu Opi-
danis et Incolis Opidi et districtus Celle, quatenus prefato Burckardo Abbati
tanquam vero eorum, recto, Ordinario et legittimo suo domino in omnibus et singu-
lis Regalia Temporalia et feuda huiusmodi, utrumque quoque et [illegible]
ac temporalis Jurisdictionis exercitium seu alia premissa quolibet concernentibus
debite et reverenter obediant et pareant omni contradictione difficultate
et impedimento plane postpositis, Jure tamen Imperii, et alieno aliis, et
[illegible] salvis. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium,
presentes nostras literas exinde fieri, nostrique sigilli iussimus appensione communi-
ri. Datum ex Castro nostro palatioli [illegible] Anno domini millesimo quadrin-
gentesimo nonagesimo quinto, die vero Mercurii nona Men-
sis decembris.

Collationata per hec presens copia concordat cum suo
vero Originali ex libro et Registro privilegiorum in
asseribus compacto scripto in folio vicesimo primo et
secundo, sub ... per Johannem Weyger(?) notarium Curie
Constantiensis et ... ... Bassel(?)
... sacra apostolica auctoritate Notarium
... ... presentem copiam:

Copia

Regalia Epti. abbatis

30 Martii 1507.

Jacobus Dei gratia sancte Treverensis Ecclesie archiepiscopus,
sacri Romani Imperii per Galliam et Regnum Arelatense
Archicancellarius ac princeps Elector, Ad futuram rei
memoriam universis et singulis presentibus et futuris notum
facimus, quod Invictissimus princeps Romanorum Rex semper
Augustus Maximilianus dominus noster gratiosissimus de anno domini 1495
decima die mensis Julii in Civitate sua Imperiali Wormatiensi
quondam Reverendissimo in Christo patri domino Johanni archiepiscopo Treverensi
patruo et predecessori nostro immediato charissimo, suisque successoribus ut
scilicet Treverensis archiepiscopi pro tempore Abbatibus Monasterii sancti Willi-
brordi Epternacensis ordinis sancti Benedicti Regalia Temporalia et
feuda quecumque sui Monasterii concedere, Ipsosque eosdem Abbates ipsos
infeudare et investire Imperatoriis seu Regiis nomine et auctoritate va-
leant perpetuo indulsit, ut in Regiis nostris dicto patruo et antecessori
nostro et successoribus suis ut super datis literis claret, huius Regiarum
literarum vigore comparuit coram nobis in propria persona Venerabilis
et religiosus in Christo devotus nobis dilectus Robertus modernus
Abbas supramemorati Monasterii sancti Willibrordi Epternacensis, quod insignis sacri
Romani Imperii membrum existit, humiliter et instanter petiit, quatenus sibi
Regalia Temporalia et feuda Monasterii sui, que ab eodem sacro Imperio
sui predecessores Abbates antea habuissent et tenuissent, habereque
et tenere debuissent, concedere, Ipsumque de eisdem infeudare et in-
vestire dignaremur, Nos itaque recepto prius ab eodem Roberto
Abbate, a nobis Regiis nominibus supramemorato prestito fidelitatis sub-
iectionis et obedientie Juramento debito et consueto, eisdem Regiis
nomine et auctoritate eidem Abbati Regalia Temporalia et feuda huiusmodi concessimus,
Ipsumque de eisdem infeudavimus et investivimus, ac concedimus et in-
feudamus ac investimus per presentes. Decernentes eisdem nomine et
auctoritate, quod prefatus Abbas in omnibus et singulis et Monasterii sui
Opidis, Suburbiis, Vicis, pagis, Castris, Castellis, Curiis, Villis,
dominiis, Territoriis et districtibus, etiam fluminibus et ripis, ac locis

aliis, que ipse Abbas dinoscitur aut consuevit [illegible] et possidet, seu habere
et possidere debebat, Regalia Temporalia et feuda huiusmodi ad suos hono-
ribus preeminentiis, libertatibus privilegiis, prerogativis, Juribus, Con-
suetudinibus, Observantiis, pertinentiis et attinentiis quibuscunque et quali-
buscunque mero et mixto Imperio, ac exercicio Jurisdictionis tempo-
ralis habere et exercere, illisque uti valeat quemadmodum sui prede-
cessores Abbates habuerunt et exercuerunt, illisque usi sunt, seu habe-
re exercere et uti quovis potuerunt et debuerunt, Mandantes propterea
omnibus et singulis [illegible] universis et singulis Vasallis et fidelibus Comi-
tibus Baronibus, Militibus, Nobilibus, Equitibus et Ministerialibus
Gubernatoribus Rectoribus Burgraviis Scultetis Maioribus prepositis
Justitiariis Ammanibus Advocatis seu Officialibus Civibus Oppidanis
Suburbanis Colonis Rusticis ac subditis quibuscunque [illegible] Nostris
cuiuscunque dignitatis gradus status seu conditionis existant, quod prefato
Roberto Abbati tamquam vero nostro [illegible] Ordinario et legitimo suo domino
in omnibus et singulis Regalia temporalia et feuda huiusmodi, merumque et mix-
tum Imperium ac temporalis Jurisdictionis exercitium, seu alia premissa
quomodolibet concernentia debite et reverenter obediant et pareant, omnibus
[illegible] difficultatibus et impedimentis penitus postpositis Juribus in [illegible] et
aliorum aliis et nostris [illegible] semper salvis, In quorum omnium et singu-
lorum fidem et testimonium presentes nostras literas exinde fieri, nostrique
sigilli iussimus appensione communiri. Datum palatioque prefata
[illegible] Anno Domini Millesimo quingentesimo septimo,

Collationata est hec presens Copia concordans cum
suo vero originali ex libro et registro pri-
vilegiorum [illegible] compacto scripta in folijs
centesimo tertio et quarto [illegible] d[illegible]
per [illegible] Joannis Notarius [illegible]
et concordat cum illa [illegible] Bartholomeus
Candalio [illegible] sacra apostolica auctoritate
Notarius [illegible] [illegible] hec [illegible] manu
propria:
[illegible]

Copia

8ybr 1454

Nos Sculteti Justiciarius Scabini totaque communitas
Opidi Epternacensis notum facimus et per presens [illegible]
nobis successoribusque nostris Sculteti Justiciariis Scabinis totaque
communitate in Epternaco. Ipse Johannes de [illegible]
[illegible] Kraingr nobis scripserit ac certificavit, quomodo
Joannes cognominatus Schantz sibi suorum hostium bona abstraxe-
rit et rapuerit, ac eadem de causa cum nostrorum opidique Epternacensis
hostis ac persecutor factus est, Interea vero [illegible]
Joannes Schantz [illegible] obtinuit, quorum se-
[illegible] huiusmodi requisitionem et [illegible] non [illegible]
[illegible] Nos [illegible] et [illegible] huiusmodi [illegible]
Kraingen suprascripte confederationis concordationis et pacificationis
[illegible] hec parte nos [illegible] causa belli ingens dampna
et dispendium pecuniarum et sustinuimus, nullus quoque ex Joannis
Schantz [illegible] fuerat, qui nobis [illegible] dampna
et impensas [illegible] rependeret ac relevaret, Tum nos [illegible]
Justitiario [illegible] mandavimus ex parte nostre [illegible] omnia bona
relicta Schantz [illegible] arrestanda et [illegible] confiscanda [illegible]
manus suas [illegible], et ex his [illegible] dampna [illegible] et ex-
pensas restituere et recompensare. [illegible] Justitiarius [illegible] sic fecit
et dedit, Dominusque Joannis Schantz in [illegible] se ad
suas manus [illegible], [illegible] de [illegible]
cognominatus [illegible] ad nos venit, affirmans se [illegible]
[illegible] pro dono hec predicta [illegible]
ex parte nostre [illegible] Henrico [illegible] in [illegible]
[illegible], tandem [illegible] nostrorum arbitrio et consilio

cum Henrico sepedicto omnem litem ac contencionem inter compo-
situm mediante quadam sedula pergamena quam Henricus
super confectionem literarum nobis monstravit ac tradidit
quapropter Henrico de Vienna conmorato Jame(?) sepedicto
et Jde sue coniugi suisque heredibus et successoribus predictam
domum perpetuo vendidimus, in recompensacionem dati accepti-
que hac domo plene et perfecte pro precio recepimus et confessimus
resignamus et resignavimus, nullum ius ad eam amplius nobis
retinentes aut reservantes, sed in eundem Henricum et Jdam
coniuges sepedictos suosque heredes et successores in perpetuum
inhereditamus et investimus. Porro si Henricus aut Jda eorum-
que coniuges heredes modo sive postea aliquam molestiam
aut infestacionem de parte domus ab aliquo aut quovis modo
receperint, eandem nos Sculteti Justiciarii Scabini totaque
communitas Eptemaren ab ipsis semper amovebimus, ipsosque
indempnes conservabimus. Insuper nos … plenariam
warandiam omnium et singulorum premissorum prestamus solli-
citi(?) … quotiens necessarium fuerit, omni fraude et dolo se-
clusis. In quorum omnium predictorum fidem et testimonium nos
Sculteti Justiciarii Scabini totaque communitas Eptemaren
sigillum nostri Opidi Ept(ernacensis) appendimus. Datum anno domini
millesimo quadringentesimo quinquagesimo quarto ipso die
nativitatis beate Marie virginis

Collationata et translata est hec presens copia ex ger-
manica lingua in latinum per me Bartholomeum
Dumdalen(?) sacra apostolica auctoritate Notarium publicum et con-
cordat de verbo ad verbum cum vero origi-
nali in pergameno scripto sub vero sigillo Agnile(?)
… … … et suspicione ca-
rentem, quod attestor hac mea manu propria

[signature]

IV

quilonis [illegible] is. ii
uenien [illegible] ient
nusqui [illegible]
itu por [illegible]
omnes [illegible]
. et su [illegible]
et loq [illegible]
is sup o. [illegible]
reliq [illegible]
et d [illegible]
et e [illegible]
er [illegible]
in [illegible]
e. [illegible] q̄ ego
. [illegible] facie eo
ue [illegible] te faciā
m [illegible] ppe dedi
ue [illegible] nitatum.
solu [illegible] et in
in er [illegible]
regib. [illegible]
sacerdo [illegible] z. et
terre. et bellabunt aduer
. et nō p̄ualebūt. quia
go [illegible] sum ait domin9
erem te. In eū. Anth.

s meum nondum aduenit